

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 2. Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet **bild**

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Självvärderingen består av en del 1 som är gemensam för lärosätets ämneslärarutbildningar och den delen ska inledas med en beskrivning av hur ämneslärarutbildningarna organiseras på en övergripande nivå, se del 1. Redogör i del 1 för ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna (UVK) utifrån bedömningsområdena.

Självvärderingen har även en eller flera del 2. Här redogörs för utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier utifrån bedömningsområdena. Lärosätet ska inkomma med en del 2 för varje undervisningsämne¹ som omfattas av utvärderingen vid det aktuella lärosätet.

Observera att det i UKÄ:s beslut om urvalet av examensmål finns rekommendationer avseende i vilken del målen bör beskrivas. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) kan beskrivas både i del 1 och del 2. Redogör för VFU där det är relevant för lärosätets ämneslärarutbildning.

Självvärderingens olika delar ska tillsammans ge bedömargruppen en helhetsbild av ämneslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Som bilaga till självvärderingens delar ifylls även en lärartabell. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

¹ Matematik, svenska, samhällskunskap, idrott och hälsa, bild, dans och musik.

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallarna får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallarna utformning såsom marginaler.
- Del 1 ska inte överstiga 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÅ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Del 2 ska inte överstiga 15 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter. Tillkommer gör UKÅ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Observera att självvärderingen INTE gäller kompletterande pedagogisk utbildning, KPU.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Lärarnas professionskompetens och vetenskapliga kompetens framgår av den bifogade tabellen. Utöver angiven personal undervisar gästlärare med särskild spetskompetens och/eller yrkeskompetens. Lärare från partnerskolor medverkar i ämnesdidaktiska och metodiska moment i campusförlagda kurser, och seminarier där lärosätets och skolornas lärare möts genomförs regelbundet. Rektor har fattat beslut om att fakultetens lärarutbildningar kan bedriva försöksverksamhet (2018-2021) med användning av särskilt yrkesskickliga lärare i campusförlagd utbildning mot ersättning till vederbörandes huvudman, vilket kommer att stärka tillgången till lärare med aktuell professionserfarenhet.Handledare i VFU genomgår handledarutbildning om 7,5 hp i enlighet med avtal mellan lärosätet och skolor. För skolor som medverkar i försöksverksamheten för övningsskolor är utbildningen obligatorisk. Avtalet följs upp systematiskt med skolhuvudmän och förvaltningschefer.

Adjunkter har 10 % avsatt tid för kompetensutveckling. Lektorer har 20 % och professorer 30 % tid avsatt för kompetensutveckling och forskning. Forskningstiden kan utökas genom fakultetsanslag och externa medel. Medel kan sökas årligen för pedagogiska utvecklingsprojekt som genomförs och presenteras vid universitetets årliga konferenser och seminarier. Inom kompetensutvecklingen ryms bl a pedagogisk, ämnesmässig och professionsrelaterad utbildning som organiseras av Maus Centrum för akademiskt lärarskap (AKL). Till AKL hör också Medieverkstaden som fungerar som stöd för lärarnas pedagogiska utveckling av digitala former för lärande. Särskilda satsningar på kompetensutveckling genomförs utifrån behov som definieras i verksamheten. Till exempel har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning om bedömningsprocessen i VFU under 2016 och 2017. En annan särskilt riktad kompetensutveckling har gjorts inom akademisk litteracitet (AL) i syfte att upprätta gynnsamma läromiljöer som stödjer studenters utveckling av AL. Bibliotekspersonal och lärare i studieverkstaden har varit delaktiga. Många av lärarna inom programmet arbetar med olika former av uppdragsverksamhet (läslyft och matematiklyft) gentemot Skolverket, vilket innebär kompetensutveckling samt bidrar till lärlagens utvecklingsarbete och därmed kommer studenterna till del i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna. I ämnet Bild och lärande medverkar en lektor i kreativt skrivande, där det akademiska skrivandets undersökande, argumenterande och problematiserande kvaliteter fokuseras. Adjunkterna i bild har genomgått en forskningscirkel avseende bedömning av gestaltande arbeten/processer.

Kompetensutvecklingsbehov för såväl lärarnas individuella behov som för programmet identifieras och följs upp i årliga medarbetarsamtal. Prefekterna ansvarar för att säkerställa lärarnas individuella och sammantagna kompetens och samverkar inom programnämnden för att följa upp och använda fakultetens lärarkompetens optimalt. Ett exempel på att lärarkompetensen förstärkts utifrån ett definierat utvecklingsbehov är att institutionen Skolutveckling och ledarskap hösten 2016 anställde en professor i utbildningsvetenskap för att leda ett omfattande utvecklingsarbete i syfte att förstärka forskningsanknytningen i kurserna i UVK. Som ett resultat av detta arbete har kurserna nya lärandemål från antagning 2017.

Kompetensförsörjningsplan med relevans för bildämnet: Inför 2019 rekryteras en lektor och en adjunkt, då en adjunkt i bild avgår med pension i december 2018. Under perioden 2019-2020 ska en doktorand med

inriktning mot bildämnet rekryteras. För en av lektorerna pågår ett meriteringsarbete med planen att meriteras som docent oktober 2020. En av adjunkterna i bildämnet kommer att ansöka om befordran till konstnärlig lektor under 2019. En annan av adjunkterna slutför sin master i ämnesdidaktik under 2019.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs upp och återkopplas kontinuerligt till berörda intressenter i olika samarbetsorgan. Med fakultetens nya kvalitetssäkringssystem som implementeras ht 2018 förstärks systematiken för att följa upp och säkerställa lärarkompetensen i programmet, inte minst genom en årlig strategisk uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens baserad på underlag från prefekter, programnämndsordförande, utbildningschef (VFU) och vicedekan (UVK). En treårig kompetensförsörjningsplan upprättas för att säkerställa en adekvat lärarkompetens och som samspelar med institutionernas treåriga verksamhetsplaner och budget. I planen synliggörs jämställdhetsaspekter genom att antalet kvinnor och män för olika akademiska anställningar anges. Vid rekrytering av forskarutbildad personal ska en kravprofil fastställas, vilket görs i nära samarbete mellan prefekt, dekan och HR-specialist. Universitetet har processer som inkluderar beredning i anställningsnämnd och sakkunnigförfarande för att säkerställa att vetenskaplig och pedagogisk skicklighet ägnas samma omsorg vid rekrytering. Både män och kvinnor ska finnas bland dem som bedömer de sökandes skicklighet. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet bestäms teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga obligatoriska gemensamma utbildningsdagar. (Fram till ht 2018 har kompetensförsörjningen hanterats av programrådet och prefekterna från berörda institutioner, och innehållet i de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna har bestämts av en strategisk ledningsgrupp.) Utöver de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna deltar programmets lärare i institutionernas kompetensutveckling där exempelvis frågor om genus och normkritik behandlas.

Vidare satsningar behöver dock göras framöver för att tillgodose kompetensförsörjning inom ett nationellt konkurrensutsatt område med höga löner för lärare inom skolväsendet. Det pågår satsningar för adjunkter och seniora forskare att delta i gemensamma forskningsprojekt i syfte att ytterligare forskningsanknyta ämneslärarutbildningen. Vi planerar att fortsätta att rekrytera lektorer med yrkesförankring och att med genomtänkt tjänsteplanering möjliggöra för såväl forskning som medverkan i campusförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. Under våren 2019 kommer 5-7 biträdande lektorat att utlysas utifrån en kartläggning av kompetensbehov i lärarutbildningens UVK och ämnen. I tjänsten ingår 50% forskning och 50% undervisning. Inom försöksverksamheten med praktknära forskning Utbildning, lärande och forskning (ULF) kommer externa forskarutbildade lärare/lektorer att kunna knytas till forskning och undervisning.

Vår bedömning är att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande genom deras forskningsområden och/eller professionskompetens. Flertalet av programmets lärare har adekvat yrkesexamen samt undervisningserfarenhet från årskurserna 7-9 och gymnasieskolan och undervisar i såväl ämnes- och ämnesdidaktiska studier som i VFU. Lärarnas medverkan i forskningsprojekt är en styrka på så sätt att utbildningens forskningsanknytning kommer att förstärkas på sikt. Universitetets uppbyggnad av forskningsvolym innebär dock en utmaning att på kort sikt kunna säkerställa en stabil kompetensförsörjning i utbildningen. En annan utmaning är konkurrensen från skolor som erbjuder lärare höga löner. Vårt kvalitetssäkringssystem (från ht 2018) är en styrka genom att kompetensförsörjnings- och tjänsteplanering på såväl institutions- som fakultetsnivå säkrar att läranderesurserna är tillräckliga och används effektivt. Implementeringen av detta system är ett prioriterat utvecklingsområde. Ytterligare en styrka är användandet av särskilt yrkesskickliga lärare i samverkan med skolhuvudmän samt externa forskarutbildade lärare/docenter inom ULF.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Vi arbetar på olika sätt för att utbildningsmiljön i högskoleförlagd (HFU) och verksamhetsförlagd (VFU) utbildning ska befrämja studentens insikt om värdet av att ta tillvara och reflektera över forskningsresultat med relevans för utbildningen och yrket samt att, i kollegiala samtal och samarbeten, analysera och utveckla undervisning på vetenskaplig grund. Under "Måluppfyllelse" redovisas exempel på läraktiviteter där studenten tillägnar sig ett vetenskapligt förhållningssätt kopplat till ett innehåll. Där redovisas också hur studentens forskande förhållningssätt examineras och vilka krav som ställs på denna förmåga. De båda självständiga ämnesdidaktiska arbetena är förstås av vikt i detta sammanhang. Ett utvecklingsområde är att förstärka studenternas förmåga att analysera undervisning på vetenskaplig grund. Ett exempel på en sådan förstärkning är läraktiviteter i några av UVK-kurserna där studenterna tar del av videobaserade undervisningsmoment/cases som de analyserar i relation till kursens lärandemål tillsammans med lärare och kurskamrater. I försöksverksamheten med övningsskolor samarbetar vi med skolorna för att ge studenterna förutsättningar att kunna knyta sina examensarbeten till skolornas interna ämnesdidaktiska utvecklingsarbeten. Ett krav för medverkan i försöksverksamheten är att skolor bjuder in studenter att delta i skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. I trepartssamtalet ansvarar VFU-läraren för att det finns utrymme för studenten att successivt utveckla sin förmåga att ställa forskningsbara frågor utifrån sina erfarenheter från VFU.

En förutsättning för att studenterna ska kunna delta i en forskande kontext är att utbildningen bedrivs i en forskande miljö. Vid Mau finns alla nödvändiga kompetenser för lärarutbildning samlad på en fakultet, Lärande och samhälle, som består av sex institutioner organiserade efter kunskapsfält¹. Här finns en sammanhängande organisation dels för administrationen av lärarutbildning, dels för forskning och forskarutbildning inom utbildningsvetenskap och idrottsvetenskap. Inom dessa flervetenskapliga och praxisnära vetenskapsområden bedrivs forskning och utvecklingsarbeten med relevans för ämneslärarutbildningen. Utbildningsvetenskap delas in i tre delområden: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i olika utbildningar samt barns och ungdomars livsvillkor och identitetsskapande processer. Utbildningsvetenskapens forskningsmiljöer är *historiska studier, naturvetenskapernas och matematikens didaktik (Studies in Science, Environmental and Mathematics Education)*, *pedagogik* och *specialpedagogik (Research Platform for Education and Special Education)* samt *svenska med didaktisk inriktning*. Forskarutbildningsämnen är Historia och historiedidaktik, Naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Pedagogik och Svenska med didaktisk inriktning. Inom vetenskapsområdet idrottsvetenskap är forskarutbildningsämnet Idrottsvetenskap med inriktning samhällsvetenskap och humaniora.

En annan förutsättning för en utbildningsmiljö i en forskande kontext är att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarlagen, som ansvarar för de ämnen och kurser som ingår i utbildningen, består av såväl seniora forskare som adjunkter. Genom detta kollegiala samarbete och ansvar säkerställs att studenterna har tillgång till aktuell forskning som bedrivs i relation till utbildningen samt till annan relevant nationell och internationell ämnesdidaktisk forskning. Forskning och utvecklingsprojekt med relevans för utbildningen kommer studenterna till del genom att de lärare som är knutna till programmet forskar, deltar i nationella och internationella forskningsnätverk och konferenser samt

publicerar sin forskning inom områden med relevans för utbildningen. I lärartabellen (bilaga) redovisas i vilken omfattning forskarmeriterade lärare deltar i utbildningen i undervisning och handledning av studenter. Under de senaste tre åren har institutionernas forskningsverksamhet vidareutvecklats, inte minst som en del av Malmö högskolas omvandling till universitet. Ett exempel på detta är ett nytt omfattande forskningsprogram *Inclusive science teaching in multilingual classrooms* där ett av projekten innebär att tre forskningsteam i Sverige, Norge och Nederländerna samarbetar för att undersöka språkets flerdimensionella karaktär i undervisning i naturvetenskapliga ämnen. Under våren 2018 utlyste fakulteten medel för att ytterligare stärka forskningsanknytningen i lärarutbildningen genom att adjunkter och seniora forskare gemensamt genomför forskningsprojekt inom egen undervisning samt för externa föreläsare och fortbildningsinsatser. 2017 startade den Mau- och fakultetsfinansierade forskarskolan *Lärande i mångkulturella samhällskontexter* som tar sig an lärandets villkor och hur det relaterar till en mångkulturell värld. Lärare i programmet fungerar som handledare inom denna forskarskola.

Forskning inom ramen för utbildningen drivs av undervisande lärare i flera mindre praktknära projekt dels inom bild (bildlektor och -adjunkt), dels i samarbete mellan bild- och dramaundervisningen (bildlektor, bildadjunkt och dramadoktorand). Det sistnämnda har även resulterat i Erasmus-utbyte med Chester University, UK. Lektorer i musik, bild och svenska har nyligen erhållit aktivitetsmedel från fakulteteten för senior forskning avseende ett ämnesövergripande projekt *Multimodalt meningsskapande i undervisning och bedömning*.

Den forskningsanknutna och professionsrelaterade utbildningsmiljön följs systematiskt upp i en programnämnd (programråd till vt 2018) som ansvarar för att programmet utvärderas och utvecklas i enlighet med kvalitetsarbetet vid Mau och inom fakulteten. Nämnden diskuterar och föreslår åtgärder bl a gällande relationen mellan HFU och VFU, forskningsanknytning och professionsrelevans samt samordning av kurser i progression. I fakultetens forskningsråd diskuteras strategiska frågor med avseende på forskning och forskarutbildning samt forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Rådet arbetar även med att säkerställa att studenter ingår i kompletta miljöer där forskning integreras med utbildning och att studenter vid samtliga utbildningsprogram har möjlighet att gå igenom utbildningssystemet från utbildning på grundnivå, via magister- och masterutbildning i utbildningsvetenskap inom huvudområdena pedagogik eller ämnesdidaktik, till forskarnivå. För studenter i ämneslärarprogrammet är forskarutbildning i någon av de ämnesdidaktiska inriktningarna eller pedagogik möjliga vägar. Forskarutbildningarna kvalitetssäkras i fakultetens forskarutbildningsnämnd.

Vår bedömning är att studenter och lärare befinner sig i en utbildningsmiljö som är forskningsanknuten och professionsinriktad och som utvecklas i samverkan med våra partners i regionen samt andra lärosäten nationellt och internationellt. Det är en styrka att utbildningsmiljön är professionsinriktad genom VFU, konstruktionen av akademiska professionsämnen och genom att lärare i HFU och VFU har adekvat yrkesexamen. Den professionsinriktade miljön förstärks vidare genom att lärare från partnerskolor deltar i moment i campusförlagda kurser. En styrka och ett utvecklingsområde är satsningarna på att ytterligare forskningsanknyta utbildningen i samverkan med våra partners och att studenterna i högre utsträckning involveras i forskningsbaserad verksamhet. Styrkor och utvecklingsområden där vi samverkar med regionens skolor redovisas under "Arbetsliv och samverkan" bl a med ett exempel på en pilotstudie inom det regionala samverkanrådet. Inom utbildningssektorn finns en rörelse mot ökat samarbete mellan skolor och lärosäten vad gäller frågor om såväl utbildning som forskning. ULF kommer att förstärka en redan stabil samverkan mellan Mau och våra partnerskolor, och ett utvecklingsområde är att inom försöksverksamheten relatera verksamhetsutveckling till såväl vetenskaplig grund som beprövad erfarenhet.

1 Barn, unga och samhälle; Idrottsvetenskap; Kultur, språk, medier; Naturvetenskap, matematik och samhälle; Samhälle, kultur och identitet, Skolutveckling och ledarskap

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i årskurs 7–9** ska studenten
- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Programmet omfattar fem bildkurser (BL1, BL2, BL3, BL4, BL5) i vilka utbildningsvetenskapliga (UVK) studier om 15 hp integreras, samt två självständiga arbeten om 15 hp vardera. Kursplaner och -guider för självständigt arbete på grundnivå (SAG) och examensarbete på avancerad nivå (EX) är gemensamma för förstaämnena och finns på programmets webbsida. Översikt av ämneskursernas innehåll:

Kurs	Huvudinnehåll, grundnivå
<i>Termin 1:</i> BL1 Bild och lärande: Ungdomar och bilder, 15 hp (varav 3 hp UVK)	Övergripande fokus på gestaltning som medium för berättande (analogt & digitalt). Bildundervisningens förutsättningar; samtida och historiskt. Inkluderande och hållbara lärandemiljöer för bildundervisning; teori, empiri, gestaltning av miljö. Etnografisk metod; resultat av undersökning gestaltas som multimodal digital berättelse. Bildsamtal med stöd av grundläggande ämnesspecifika begrepp och samtalsformer. Akademiskt skrivande. Interkulturell pedagogik. Grundläggande begrepp och modeller inom allmän- och ämnesdidaktik.
<i>Termin 1:</i> BL2 Bild och lärande: Visuella kulturer och kommunikation, 15 hp (varav 3 hp UVK)	Övergripande fokus på gestaltning som undersökande metod (analogt & digitalt). Teoretiska och normkritiska perspektiv på kommunikation och visuella kulturer. Visuella kulturer undersöks genom digitalt fotografi. Album som visuellt kulturobjekt samt presentationsform. Semiotisk bildanalys. Bilder från olika genrer, tidsepoker, kulturer. Semiotisk bildanalys i bildundervisning. Temat kommunikation undersöks gestaltande genom flera olika medier; processen och det egna lärandet verbaliseras och värderas med stöd av ämnesspecifika och pedagogisk terminologi. Centrala lärandeteorier och filosofier ur ett allmänpedagogiskt såväl som bilddidaktiskt perspektiv.
<i>Termin 2:</i> BL3 Bild och lärande: Perspektiv på identitet och kultur, 15 hp (varav 3 hp UVK)	Övergripande fokus på gestaltning som medium för berättande och undersökande metod (analogt & digitalt). Identitet och kultur problematiseras med <i>Cultural Studies</i> & visuella kulturer som referensram. Observation som a) metod i gestaltande arbete (inkl. ett flertal av främst analoga tekniker, material, medier), b) metod i en vetenskaplig kontext samt c) kopplingar däremellan. Gestaltande medier, material, teknik och metod ur såväl ett konsthistoriskt som samtidskonstperspektiv. Digital visuell dokumentation och presentation samt analys av bildproduktion och lärandeprocess. Portfoliomethodik. Bedömning, lektionsplanering, formativ kamratrespons, analys av given & mottagen respons. Muntlighet. Ämnesspråk- och begreppsutveckling. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vuxnas lärande.
<i>Termin 7 alt. 5 (fr.o.m. antagning 2018):</i> BL4 Bild och lärande: Bildanalys, 6 hp (ingen integrerad UVK)	Övergripande fokus på gestaltning (rörlig bild) som medium för kommunikation av analysresultat. Varianter av bildanalys (utöver semiotisk) inom olika bildgenrer, bildanalys i vetenskapliga sammanhang. Filmanalys (innehållsanalys) i visuell kulturkontext inkl. normkritiskt perspektiv. Filmproduktion (digital; inkl. filmning, animering, redigering, klippning, dramaturgi, ljud etc.) Filmkunskap. Film- och visuell kulturpedagogik. Filmkunnighet (MIK) ur ett bilddidaktiskt perspektiv.
Kurs	Huvudinnehåll, avancerad nivå
<i>Termin 8 alt. 7 (fr.o.m.</i>	Övergripande fokus på gestaltning som undersökande metod med vetenskaplig förankring som fördjupning.

<p><i>antagning 2018):</i> BL5 Bild och lärande: Visualitet och offentliga rum, 24 hp (varav 6 hp UVK). Kursen delas i två från antagning 2018. Huvudinnehållet är detsamma, förutom nya UVK-mål som skrivs in i kursplanen först 2021-22.</p>	<p>Visuella kulturuttryck (bl.a. populärkultur, reklam, konst, arkitektur, design) som aspekter av offentliga rum utforskas genom a) <i>Cultural Studies</i>; b) gestaltande metod (analogt & digitalt med fokus på 3D, rumslighet och plats). Gestaltande medier, tekniker och metoder ur ett samtidskonstperspektiv. Planering, genomförande, redovisning, analys och värdering av utforskande gestaltande arbetsprocess. Samarbete med lokala konstinstitutioners pedagogiska verksamheter, samt bildforskningsförankrad lektionsplanering för pedagogiskt samarbete mellan lokal konstinstitution och bildämnet. Språkutveckling, första- och andraspråksperspektiv, kulturell heterogenitet i en bildundervisningskontext. Diskursanalys av bildämnets konstruktion genom bl.a. läromedel, styrdokument, undervisningspraktik. Blogg som didaktisk resurs presentationsform och processkrivande. Etiska överväganden och ställningstaganden avseende offentlighet, integritet, yttrandefrihet, rättigheter och skyldigheter på internet. Källkritik.</p>
---	---

Inom ämneskurserna integreras teori och praktik och utgångspunkten tas ofta i det praktiska, istället för den mer vanliga synen på teori som en grund för praktik. Utbildningens forskningsbaserade utgångspunkt utgår från Vetenskapsrådets fyra punkter. Som en del i detta medverkar en lektor i kreativt skrivande i BL1, där det akademiska skrivandets undersökande, argumenterande och problematiserande kvaliteter fokuseras. Studiernas professionsinriktning innebär att flera lärandemål och examinationsuppgifter omfattar mer än en kunskapsaspekt. Första ledet av ett lärandemål kan t.ex. fokusera ämneskunskaper, medan det avslutande ledet betonar det ämnesdidaktiska. På samma sätt kan ett lärandemål omfatta såväl kunskap och förståelse som färdighet och förmåga. Allmän- och ämnesdidaktik inom ämneskursernas integrerade UVK följer samma princip. Professionsinriktningen innebär även en hög grad av samverkan mellan VFU och HFU. Studenten använder partnerskolan som resurs t.ex. genom att samla empiri därifrån som studenten sen bearbetar inom HFU. Omvänt medverkar bildlärare från fältet i flera HFU-kurser, varav en anställs på halvtid inom programmet från januari 2019. Bildämnets tre huvudaspekter *bildframställning*, *redskap för bildframställning* samt *bildanalys* behandlas integrerat genom utbildningen. Den första aspekten benämns här som *gestaltande arbete* och inbegriper två huvudfokus: gestaltande som medium för berättande samt gestaltande som utforskande metod. Studenten utvecklar breda kunskaper i och om gestaltande arbete i en progression som går från berättande till metod, samt de båda i kombination. Studenten utvecklar fördjupade kunskaper genom vetenskaplig förankring av såväl berättande som metod, vilket länkar till hur gestaltande arbete ses i relation till examensarbetet (gestaltning som utforskande metod, gestaltning som resultat, alternativt en kombination av båda). Det gestaltande arbetet är intimt relaterat till *redskap för bildframställning*. En mångfald av analoga och digitala material, tekniker och medier används i kurserna. Av utrymmesskal anges ”analogt & digitalt” i tabellen ovan; här ingår kunskaper i och om bl.a. rörlig bild, multimodala produktioner, färg- och formlära, komposition, måleri & teckning, digital fotografi och bildbehandling, filmredigering, lera, gips, kartong, modellbygge, blogg, virtuella spelvärldar, installationer, gerillaaktivism, platsspecifika material och interaktioner. Studenten utvecklar breda kunskaper i och om redskap för bildproduktion inte bara genom mångfald utan också avseende hur och i vilket syfte de används, historiskt och idag. Studenten utvecklar fördjupade kunskaper genom en i progression ökad interaktion med plats, omgivning och samhälle innefattande såväl användandet av själva redskapen som syftet med detsamma i relation till offentliga kontexter. Den tredje aspekten, *bildanalys*, är den aspekt som här kommer att redovisas utförligt i relation till examensmålet. Progression synliggörs genom nedslag i BL2, BL4, BL5. Bildanalysaspekten hör hemma i en kommunikations- och kulturkontext, och studenten tränar att resonera om egna och andras bilder med stöd av grundläggande bildanalytiska begrepp och ett ämnesspecifikt språk från dag ett. Bildsamtal förs därefter kontinuerligt i analys- såväl som respons syfte med ökande krav på språklig och analytisk skärpa. Samtal som förs med utgångspunkt i studenternas bildproduktion exemplifierar hur utgångspunkt tas i praktiken (kunskap i) för att med bildsamtalets hjälp sätta bildproduktionen i ett teoretiskt perspektiv och se på bilderna med distanserad blick (kunskap om). Genom bildsamtal i BL1 förbereder sig studenten för BL2 där analyskraven ökar. Här undersöker studenten visuella kulturer genom digital fotografi. Resultatet presenteras som en avgränsad fotografisk bildsvit i fotoalbumsform. Studenten gör därefter en skriftlig semiotisk bildanalys av en medstudents album och bildsvit. Studenten läser och reflekterar kring texter om bl.a. visuella kulturstudier, semiotik, normkritik, fotografi som metod samt etablerad såväl som aktuell forskning och utveckling inom området. Andra läraaktiviteter är fältarbete, museibesök, analysworkshop, föreläsningar/seminarier om bl.a. semiotik, visuella kulturer, fotoalbum som kulturella och visuella forskningsobjekt, formativ respons under skrivandet av bildanalysen från medstudenter och lärare.

- *Lärandemål:* genomföra en semiotisk bildanalys.
- *Kriterier G:* den semiotiska bildanalysen är tydligt avgränsad; relevanta teoretiska begrepp inom visuell kultur, kommunikation och semiotik används som analysverktyg för att identifiera och beskriva meningsskapande kvaliteter hos analysobjektet (fotoalbumet) avseende färg, form och

materialval.

I BL3 utvecklar och nyanserar studenten sin ämnesspecifika och bildanalytiska vokabulär, genom bl.a. bildsamtal och -analys av egen och andras bildproduktion samt samtida och historiska bilder från olika kulturer och genrer såsom massmedia, reklam, konst och populärkultur. I bildsamtalen används centrala begrepp och perspektiv inom CS (*Cultural Studies*) och visuella kulturstudier (genus, makt, blickteori, etnicitet, sexualitet etc.) samt kursens tema *identitet & kultur* som analysverktyg. I BL4 breddas kunskaperna i och om bildanalys till andra analysformer utöver tidigare kursers semiotiska fokus, och bildanalys sätts i en forskningskontext. Studenten genomför en filmanalys och gestaltar resultatet av denna. Gemensamt analysobjekt är Almodovars film *Volver*. Filmen delas in enligt anglosaxisk dramaturgi och studenterna analyserar parvis ett avgränsat avsnitt utifrån egenvänt perspektiv (genus, klass, gaze, olika visuella aspekter etc.). Studenten läser och diskuterar litteratur om bl.a. filmkunskap, MIK, bildanalys i en vetenskaplig kontext, film- och visuell kulturpedagogik. Andra läraaktiviteter är föreläsning om filmkunskap, dramaturgi, workshop och handledning i analysformer. Analysen redovisas muntligen och visuellt. Paret gestaltar därefter resultatet av analysen i form av en rörlig bildsekvens (filmad och animerad). Läraaktiviteter är bl.a. workshop och handledning i redigering, animation, film, seminarium om visualisering av data som forsknings- och utvecklingsområde inom konst och vetenskap. Vid redovisningen leder varje par gruppen i ett strukturerat bildsamtal kring ett annat pars film, istället för att presentera sin egen.

- *Lärandemål:* använda bildanalys i en visuell kulturkontext; kommunicera resultatet genom rörlig bild.
- *Kriterier G:* analysen är avgränsad och den visuella kulturkontexten tydligt definierad; relevanta bild- och filmteoretiska begrepp används i analysprocessen; resultatet av bildanalysen och dess gestaltning utgör en logisk helhet; de gjorda valen i såväl analys som gestaltning motiveras; bildsamtalet leds på ett bildanalytiskt strukturerat sätt samt bjuder in till dialog.

I BL5 fördjupas studentens kunskaper i och om bildanalys genom att studenten gör en diskursanalys av hur bildämnet konstrueras diskursivt. Valet av just diskursanalys beror bl.a. på dess kopplingar till CS som forskningsområde. CS, som introducerades på grundnivå i BL3, utgör referensramen för BL5 vilket stöder studentens kunskapsutveckling på flera sätt. CS står för en avgränsning av forskningsområde men är inte begränsat till en teori. Genom att möta olika teoretiska angreppssätt utvecklar studenten kunskaper om teori, men också ett kritiskt och självständigt tänkande i förhållande till olika teoretiska perspektiv. Vidare så har bildämnets förankring i visuell kultur en koppling till CS genom visuella kulturstudiers position inom forskningsområdet. Följaktligen bidrar CS till att kontextualisera, forskningsförankra och fördjupa studentens kunskaper i och om visuella kulturstudier från tidigare kurser. Med CS följer ett normkritiskt förhållningssätt vilket bl.a. även hjälper studenten att vidareutveckla sitt ämnesspecifika och bildanalytiska språk. Vidare så kräver utveckling av fördjupade kunskaper tid; att ha en avgränsad referensram, i detta fall CS, för hela BL5 (24 hp) ger studenten möjlighet att utveckla kunskaper med ett kvalitativt djup som är svårt att uppnå på annat sätt. Analysen av hur bildämnet konstrueras diskursivt görs på av studenten insamlad empiri från partnerskolan. Materialet består av visuellt material (dokumentation av lärandemiljö, material för bildproduktion, elevbilder etc.) samt tillgänglig text (styrdokument, lektionsplaneringar etc.). Först utvecklar studenten kunskaper om diskursanalys som teoretiskt område samt diskursanalys som metod. Konkret innebär detta litteraturstudier och seminarium avseende diskursanalytisk teori och aktuellt forsknings- och inom området, fältstudier på temat makt, seminarium om visuella metoder, föreläsning om diskursanalytisk teori samt analysworkshop. Därefter analyserar studenten det insamlade materialet. Detta görs i workshopform och redovisas muntligen.

- *Lärandemål:* analysera och problematisera hur bildämnepraktik konstrueras diskursivt genom läromedel, styrdokument och undervisning.
- *Kriterier G:* den diskursiva konstruktionen identifieras med stöd av Fairclough's modell och relationen mellan den diskursiva konstruktionens olika delar problematiseras.

Sammanfattningsvis utvecklar studenten breda kunskaper i och om *bildanalys* under sin utbildning genom utvecklandet av ett ämnesspecifikt och bildanalytiskt språk för att tala om bilder, genom användandet av flera olika analysmodeller samt genom analys av visuellt material av olika slag, i varierande kontexter och med olika syften. Studenten utvecklar fördjupade kunskaper genom ökande krav i progression på språklig och analytisk skärpa och vetenskaplig förankring samt en i progression ökande grad av komplexitet

avseende analysmaterial, -kontexter och -metoder.

Analys och värdering: Utbildningen har en tydlig progression innehållsligt, teoretiskt och vetenskapligt. Den teoretiska öppenhet som CS står för åskådliggör hur olika teorier och perspektiv kan förstås och användas inom ett och samma forskningsområde, vilket även möter ett i relation till EX identifierat behov av att stärka studenternas kunskaper avseende teori (men självfallet så är studenten fri att välja att skriva sitt EX-arbete utan kopplingar till CS). Studenten tar del av etablerad och aktuell forskning genom att vetenskapliga originaltexter och rapporter, avhandlingar och aktuella forskningsartiklar ingår i den obligatoriska litteraturen i samtliga kurser. Undervisningen läggs upp utifrån högskolepedagogisk forskning med läraktiviteter såsom formativ bedömning, kamratrespons, flippat klassrum, studentaktiva seminarier. Vad gäller utbildningens forskningsförankring så ska disputerade lärare ingå i samtliga kurser. Därför pågår rekrytering under lå 2018-19 för att stärka andelen lektorer i bild. Vidare pågår arbete med att stärka den gemensamma forskningsmiljön för de estetiska ämnena vid institutionen. Ett utvecklingsområde är att studenten tenderar att glömma kunskaperna i bildanalys under andraämnet, vilket blir synligt i BL4. Med början 2019 kommer därför fokus i BL2 och BL3 att läggas inte bara på utveckling av studentens egna kunskaper i och om bildanalys, utan även på att leda andra i bildanalytiska samtal, liksom i BL4 ovan, för att genom variation i lärandet utveckla mer varaktiga kunskaper.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Nedslag görs i BL1, BL3, BL5, SAG och EX. Vetenskapsteorins progression, som fullbordas genom EX, börjar första terminen då de dominerande kunskapsfilosofiska perspektiven ställs mot varandra i BL2. Studenten läser texter av föreläsare för ett kognitivt, sociokulturellt och relationellt perspektiv på lärande och reflekterar kring likheter och skillnader i den bakomliggande filosofin (se mål 5). Detta följs upp genom utbildningen bl.a. i de *pedagogiska samtalen* i BL5 (se mål 4). Ett integrerat UVK-mål avseende vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ligger i BL3, som med start vt -19 ligger precis före studentens första VFU-kurs i syfte att ge målets innehåll en ökad relevans för studenten. Studenten läser och reflekterar kring bl.a. Skolverkets skrift i ämnet samt en kunskapsfilosofisk text om teori och praktik. Lärandemålet examineras i en workshop tillsammans med ett lärandemål om vuxnas lärande. Casemetodik används i workshopen så att studenten själv konkret arbetar med en vanlig form av vuxenpedagogisk metodik. Caset beskriver ett dilemma avseende relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i en bildundervisningskontext. På så sätt integreras de två lärandemålen i examinationen. Workshopen avslutas med en muntlig reflektion kring dels caseinnehållet, dels case som metod.

- *Lärandemål:* kritiskt diskutera relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för lärarprofessionen.
- *Kriterier G:* vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet definieras och exemplifieras; likheter och skillnader mellan de båda problematiseras i bildundervisningssammanhang.

Forskningsmetodik genomsyrar alla ämneskurser genom ett undersökande och problemlösande arbetssätt. Idag används visuella metoder i ökande utsträckning i forskningen, samtidigt som den utforskande samtidskonsten närmar sig den traditionella forskningen och dess metoder. Detta spänningsfält mellan vetenskap och samtidskonst ger bildämnet ett unikt handlingsutrymme vad gäller undersökande metod. Metodfrågor lyfts därför kontinuerligt genom utbildningen och alla kurser innehåller obligatorisk metodlitteratur. Studenten utvecklar kunskaper i och om gestaltande metod i progression genom utbildningen. Vissa metoder, som t.ex. bildanalys (se mål 1) eller observation (se nedan), överbryggar vetenskap och samtidskonst och diskuteras och problematiseras ur båda perspektiven vilket fördjupar lärandets kvalitet. Exempelen nedan är valda för att visa på metod som överbryggar. I BL1 introduceras etnografiska metoder. Parvis söker studenterna upp ungdomar (ålder motsvarande åk 7-9) i det offentliga rummet med syfte att undersöka ungdomars bildintressen och -vanor i skolan och på fritiden. Detta sker bl.a. genom observationer, intervjuer, fotografi, teckning, ljudupptagning varvid studenten också utvecklar kunskap om etiska frågor i relation till undersökningar där minderåriga deltar. Studenten läser och

reflekterar kring etnografisk metod, forskning om ungdomars bilder, interkulturell pedagogik, ämnesutvärdering, visualitet. Andra läraaktiviteter är föreläsning om metod, visuellt berättande, workshop i digital produktion. Resultatet gestaltas i form av en multimodal digital bildberättelse.

- *Lärandemål:* genomföra en etnografiskt inspirerad undersökning [och kommunicera resultatet i gestaltande form].
- *Kriterier G:* undersökningen är tydligt avgränsad; resultatet sätter individens handlingar i ett kulturellt sammanhang; undersökningsprocessen beskrivs och motiveras med stöd av grundläggande etnografiska begrepp [...].

I BL3 fokuseras observation som metod. Studenten arbetar med observation som metod på olika sätt genom kursen, dokumenterar sitt utforskande och redovisar detta i portfolioform. Studenten utforskar olika aspekter av seendet, i såväl teoretisk som praktisk mening. Synens dominans inom vetenskap och kultur problematiseras genom inkludering av andra sinnen vid observationsövningar. Konstnärliga och vetenskapliga förhållningssätt till observation integreras genom läraaktiviteter som bl.a. litteraturstudier och -reflektioner, metodworkshops, fältstudier, kroki, teckning, målning, perspektiv, färg/formlära och -övningar.

- *Lärandemål:* använda observation som utforskande metod i arbete med gestaltande tekniker [samt dokumentera och redovisa process och produktion].
- *Kriterier G:* dokumentationen av bildproduktionen under kursen åskådliggör hur observation som metod använts i undersökande syfte, och uppvisar konkreta exempel på hur potentialen hos material och metoder för bildframställning prövats och utforskats.

Vetenskapsteori och forskningsmetodik fokuseras särskilt i SAG och EX. SAG utgörs av en kunskapsöversikt och fungerar som förberedelse inför EX. Studenten väljer forskningsområde i samråd med handledare och formulerar en fråga med ämnesdidaktisk relevans. Studenten söker, värderar och väljer sedan relevanta källor inom problemområdet och sammanställer en kunskapsöversikt. Arbetet sker oftast i par (studentens individuella bidrag ska framgå av förordet). Läraaktiviteter är litteraturstudier, handledning (grupp/enskit), bibliotekets workshops. Följande lärandemål relaterar till måluppfyllelsen:

- *Lärandemål:* a) systematiskt kunna söka, göra ett urval av samt kritiskt granska skilda informationskällor med relevans för det aktuella problemområdet; b) i form av en kunskapsöversikt kunna sammanställa och analysera systematiskt framställd kunskap inom problemområdet; c) kunna diskutera kunskapsöversiktens relevans för professionen samt formulera ett syfte och forskningsfrågor till ett fördjupat studium.
- *Kriterier G:* a) söksystematiken är logisk och avgränsad i förhållande till syfte och forskningsfråga, konsekvent genomförd och transparent presenterad; de grunder på vilka källorna granskats och värderats redovisas tydligt; granskningen och värderingen är noggrann och saklig; b) sammanställningen är logiskt strukturerad; analysen av källorna bidrar till förståelse av problemområdet; c) diskussionen av kunskapsöversiktens relevans för professionen fokuserar såväl ämnet som yrket; förslaget till fördjupat studium framstår som genomförbart och utgår från den egna studiens resultat.

Studenten fördjupar sin förmåga att använda etnografiska och visuella metoder i BL5 genom undersökandet av visuella kulturuttryck (t.ex. populärkultur, reklam, konst, arkitektur, design) med offentliga rum som överordnat studieobjekt. Kursen inleds (delprov 1a) med ett fotografiskt utforskande av aspekter av offentliga rum där centrala begrepp inom CS används för att se på ett fenomen (t.ex. Malmö) utifrån olika perspektiv (t.ex. *tourist gaze*). Undersökandet riktas sen mot urbana offentliga rum i uppgiften *100 meter Malmö* (delprov 1b). Studenten väljer 100 meter av Malmös offentliga rum och undersöker platsen/stråket genom deltagande observation, teckning, fotografi. Observationerna fungerar här som en förstudie till nästa steg, vilket innebär att studenten fördjupar sin förmåga att använda etnografiska metoder i förhållande till användandet av etnografiska metoder på grundnivå. I undersökningens andra steg intervenerar studenten med platsen genom gerillamarknadsföring/-aktivism och utvärderar resultatet. Studenten läser och reflekterar kring litteratur om kommunikation, visuell kulturpedagogik, gatukonst. Andra läraaktiviteter är bl.a. stadsvandring med stadsarkitekt, handledning, workshops och föreläsningar om arkitektur, layout, typografi, grafisk design samt tidigare litteraturstudier och workshops avseende CS och visuella metoder (delprov 1a). Undersökningens process och resultat dokumenteras och presenteras multimodalt. Observera att följande lärandemål avser båda delproven, men endast 1b redovisas här. De bygger dock på varandra

bl.a. genom att 1a lägger grunden för en begreppsförståelse som fördjupas i 1b.

- *Lärandemål:* identifiera och problematisera innebörder av offentliga rum med utgångspunkt i CS; använda gestaltande metod för att utforska visuella kulturuttryck som aspekter av offentliga rum.
- *Kriterier G:* [...] gestaltningen *100 meter Malmö* visar ett utforskande av en egenvald och för CS relevant aspekt av urbana offentliga rum; interventionen bidrar till en förskjutning av platsens mening som i sin tur förstärker den valda aspekten; bild och text samverkar på ett funktionellt sätt med interventionens syfte; i bägge delproven ställs krav på att fotografiska val och ev. bildbehandlingsval är genomtänkta och genomarbetade (prövade/experimenterade fram) i förhållande till uppgiften.

EX följer samma princip som SAG men med friheten, och kravet, att självständigt välja metod och form. Studenten kan utveckla det för SAG valda problemområdet i sitt examensarbete och dra nytta av resultatet av kunskapsöversikten, men det är inget krav. Arbetet sker individuellt eller i par (studentens individuella bidrag ska framgå av förordet). Läraktiviteter är litteraturstudier, handledning (grupp/enskilt), bibliotekets specialister samt webbaserade föreläsningar om t.ex. metod. Fyra varianter av EX är möjliga: empirisk undersökning, gestaltande arbete, , text-och dokumentstudie; alla bedöms enligt samma kriterier. Följande lärandemål relaterar till målpuppfyllelsen:

- *Lärandemål:* a) motivera och argumentera för ett utifrån vald problemställning lämpligt teoretiskt och metodiskt angreppssätt med redovisade forskningsetiska överväganden; b) utifrån teoretiska perspektiv kunna analysera och tolka insamlad material; c) kunna dra slutsatser av undersökningen samt argumentera för arbetets betydelse för framtida forsknings- och med relevans för ämnesutvecklingen och professionen.
- *Kriterier G:* a) arbetet innehåller ett sett till problemställning adekvat teoretiskt angreppssätt; centrala begrepp definieras och kontextualiseras; val av metod beskrivs och motiveras utifrån problemställningen; undersökningens genomförande beskrivs och resoneras kring; forskningsetiska överväganden kring såväl planering som utförande av undersökningen presenteras; b) tolkningar av materialet är underbyggda och tar sin utgångspunkt i teoretiska perspektiv; frågeställningarna besvaras; c) underbyggda slutsatser av resultatet dras med utgångspunkt från problemställningen; resultatet diskuteras i relation till tidigare forskning; texten innehåller en diskussion om, samt argumentation för, vad arbetet kan bidra med till framtida forskning och yrkesverksamhet; undersökningens generaliserbarhet diskuteras.

Analys och värdering: Andelen gestaltande EX-arbeten varierar från år till år, men generellt så väljer fler bildstudenter att göra gestaltande arbeten nu än för fem år sen. Ett aktivt arbete pågår för att göra gestaltande EX till ett mer attraktivt val, bl.a. så har syftet med och progressionen avseende gestaltande som utforskande metod och som medium för berättande tydliggjorts i kursplanerna och länkats till hur gestaltande arbete skrivs fram i EX-guiden. De första kullen som omfattas av dessa kursplaner gör sitt examensarbete ht 18, så om ytterligare något år bör effekten av detta kunna utvärderas. Ett hinder är uppfattningen att text värderas högre än gestaltning. Synsättet är på väg ut, men det finns t.ex. ännu inget lärandemål avseende det gestaltande i kursplanen vilket signalerar att gestaltande är mindre värt. Ett annat utvecklingsområde är kvantitativ metod i ämneskurserna. BL4 behandlar visualisering av kvantitativa data, vilket kommer att utvecklas under 2019 i samarbete med matematikämnet. Vidare kommer mönster (observerade, egenkonstruerade) att ingå i BL5 från 2019 som studier av design, men också som träning i att se komplexa samband (dvs. analytisk förmåga) som förberedelse för EX.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Detta examensmål har starka kopplingar till SAG och EX; för att visa hur studenten förbereder sig för dessa i progression görs nedslag i BL1, BL3 och BL5. I BL1 samlar studenten empiri dels från det offentliga rummet i den etnografiska undersökningen av ungdomars bildvanor (se mål 2), dels från partnerskolan i undersökningen av lärandemiljöer för bildundervisning (se mål 6). Båda dessa undersökningar innebär ett systematiskt utforskande, analyserande och reflekterande kring egna och andras erfarenheter samt forskning avseende lärandemiljöer för bildundervisning samt ungdomars bildvanor. Från BL3 hämtas ett exempel på träning i metarefleksion över egna och andras erfarenheter samt aktuell bilddidaktisk forskning. Under kursens gång dokumenterar studenten sin bildproduktion och redovisar den vid kursslut i form av en digital portfolio. Varje vecka ger studenten skriftlig respons på en medstudents arbete enligt ett rullande schema. Den givna och mottagna responsen samt bildportfolion utgör analysobjekten i den muntliga tenta som avslutar kursen. Tentan består av tre delar (1. egen bildproduktion; 2. given respons; 3. mottagen respons), och studenten besvarar följande frågor i anslutning till var och en av dessa:

- Gå igenom din sammanlagda [1. alt. 2. alt. 3.] och reflektera över progressionen under kursen. Vad handlar den om? Vilka mönster kan du se? Vad ser du som dina styrkor, och vad behöver du utveckla mera? Hur kan du använda dessa insikter för att utvecklas som blivande bildlärare?

Studenten gör alltså en analys av systematiskt insamlad empiri i form av bildportfolion samt den givna och mottagna skriftliga responsen, och reflekterar över resultatet med fokus på utveckling av den framtida yrkesverksamheten. Analysen görs med stöd i litteratur om bedömning, portfoliomethodik, bilddidaktisk forskning samt texter som behandlar kursens tema *identitet & kultur*. Läraktiviteter är didaktiska och ämnesdidaktiska lärarledda seminarier och workshops kring olika teman såsom bedömning, feedback, metod och analys, praktisk och teoretisk kunskap. Följande lärandemål avser analys av responsen:

- *Lärandemål:* ge och ta emot skriftlig kamratrespons på bildarbeten samt analysera den egna insatsen.
- *Kriterier G:* den givna kamratresponsen är inriktad mot utveckling, konkret, utgår från bildens visuella kvaliteter samt stöds av ett ämnesspecifikt språk; given och mottagen kamratrespons analyseras med självkritisk blick och med inslag av metarefleksion.

I SAG skriver studenten en ämnesdidaktisk kunskapsöversikt. Studenten söker systematiskt samt

sammanställer och kritiskt värderar forskning och annan systematiskt samlad kunskap (se mål 2). På avancerad nivå hänvisas till den undersökning studenten genomför avseende hur bildämnet konstrueras diskursivt i BL5 (se mål 1) samt den lektionsplanering med forskningsförankring som studenten utformar i samarbete med en lokal konstinstitution (se mål 5). Båda dessa, samt SAG, möter examensmålets krav på kritiskt och självständigt tillvaratagande, systematiserande och reflekterande över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat med fokus på utveckling av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom bildämnet/-området och bilddidaktik. Det gör också EX, vilket skrivs som en progression och fördjupning i förhållande till SAG. Båda utgår från ett problem med tydlig ämnesdidaktisk relevans och är därmed starkt knutna till yrkets kunskapsutveckling. För att ytterligare stärka den kopplingen finns avtal med flertalet övningsskolor samt en kommun med syfte att samverka i stödjandet av examensarbeten med relevans för skolans ämnesdidaktiska. Universitetet har även inlett ett nära samarbete med en kommun, där studenter erbjuds möjlighet att skriva examensarbetet i samarbete med kommunens skolutvecklingsgrupper.

- *Lärandemål:* presentera och kritiskt granska forskning inom valt problemområde samt dra slutsatser för den egna studien. Se även lärandemål b och c under examensmål 2 ovan.
- *Kriterier G:* för problemställningen relevant forskning presenteras; ett kritiskt resonemang om tidigare forskning förs; slutsatser för examensarbetet dras på basis av tidigare forskning; kopplingar görs till internationell forskning. Se även kriterier för lärandemål b och c under examensmål 2 ovan.

Analys och värdering: Ett utvecklingsområde är stödet för studentens responsskrivande i BL3. Tidigare har studenterna träffats själva gruppvis och diskuterat veckans arbete (lärare inleder) som förberedelse för responserna. Flera studenter hoppar över diskussionerna och börjar skriva direkt, vilket ger sämre kvalitet på responserna. Från vt -19 ersätts därför diskussionerna med samma struktur för lärarledda *pedagogiska samtal* som finns i BL5 (se mål 4).

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

- 4. Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Nedslag görs i BL2 och BL5. Eftersom planering av undervisning utgör en betydande del av ämnesdidaktiken och -metodiken så samspelar examensmålen 4 och 5 med varandra. Ur ett högskolepedagogiskt perspektiv så har studentens (brist på) praktisk erfarenhet stor betydelse för lärandet, och hänsyn tas till detta vid integreringen av det didaktiska, ämnesdidaktiska och metodiska i ämneskurserna. I de kurser som ligger före studentens första VFU-kurs (BL1, BL2 och BL3) är därför studenternas egna erfarenheter av utbildning i större utsträckning föremål för reflektion, och ett ökat fokus läggs på utvecklingen av ett professionsspråk. Därefter vidareutvecklar studenten sin förmåga att tillämpa didaktiska, ämnesdidaktiska och metodiska kunskaper genom att studentens VFU-erfarenheter integreras i HFU-kurserna. Inledningsvis hänvisas till mål 1 och den metodiska funktion bildanalysen har när samtal förs om bilder. Hur kursinnehållet kan omsättas i bildundervisning behandlas integrerat i alla kurser. I BL1 undersöker studenten samt ger förslag på lärandemiljöer för bildundervisning. Undersökningen grundar sig på egen dokumentation av den egna partnerskolans miljö för bildundervisning, och fungerar därför dels som en utvärdering av lärandemiljöns möjligheter och begränsningar och dels som en första reflektion kring hur bildundervisning kan planeras och genomföras (se mål 6). Studenten skriver även en essä där vald aspekt av bildämnet diskuteras med stöd av grundläggande begrepp och modeller inom allmän- och ämnesdidaktik. I BL2 ställs de dominerande kunskapsfilosofiska perspektiven mot varandra. Studenten läser originaltexter från företrädare för ett kognitivt, ett sociokulturellt samt ett relationellt perspektiv på lärande och reflekterar kring den bakomliggande filosofin såväl som perspektivens didaktiska och ämnesdidaktiska möjligheter och begränsningar. Läraktiviteter är litteraturstudier och två -seminarier. Studenten läser kortare texter inkl. audiovisuellt material där olika synsätt på lärande och undervisning kontrasteras. Under läsningen väljer studenten ut tre begrepp/frågor utifrån de lästa texterna och tar med dessa till seminariet där de diskuteras och problematiseras i relation till lärande och undervisning. Varje seminarium utmynnar i några frågeställningar som studenten diskuterar skriftligen med stöd i de lästa texterna. Studenten utvecklar även sitt didaktiska, ämnesdidaktiska och metodiska språk genom att i en loggbok formulera sig kring och värdera det egna lärandet under den längre gestaltande arbetsprocess som löper parallellt med litteraturstudierna/-seminarierna (mål c).

- *Lärandemål:* a) reflektera kring centrala lärandeteorier i relation till lärande och undervisning; b) problematisera kommunikation och lärande ur ett normkritiskt perspektiv; c) [genomföra och redovisa progressionen i en fördjupad, utforskande gestaltande arbetsprocess samt] formulera sig

kring och värdera det egna lärandet.

- *Kriterier G:* a) likheter och skillnader mellan olika perspektiv på lärande synliggörs och dess konsekvenser för lärande och undervisning diskuteras; b) problematiseringen stöds av relevanta teoretiska begrepp och karaktäriseras av kritisk distans och ett öppet förhållningssätt i relation till olika synsätt på kommunikation och lärande; c) [...] det egna lärandet verbaliseras med stöd i ett ämnesdidaktiskt språk och värderas med inriktning mot utveckling.

BL3 syftar till att ämnesdidaktiskt och metodiskt förbereda studenten inför den direkt därpå följande VFU-kursen genom fokus på bedömning, lektionsplanering, formativ respons och portfoliomethodik. Muntlig kommunikation som ämnesdidaktisk och metodisk kompetens tränas genomgående och i progression till tidigare kurser. Examinationerna sker övervägande muntligt. Vad gäller formativ respons och portfoliomethodik, se mål 3; lektionsplanering och bedömning, se mål 5. I BL3 behandlas även vuxnas lärande (se mål 3). När studenten återvänder från andraämnet så är BL4 den första bildkursen de möter. Där tränar studenten sina metodiska färdigheter konkret genom att leda gruppen i strukturerade bildsamtal (se mål 1). Ett didaktiskt seminarium avslutar kursen. Studenten förbereder sig inför seminariet genom läsning av litteratur om bl.a. genus och fotografi, film- och visuell kulturpedagogik, ämnesdidaktik och metodik. Det är ett medvetet val att inte göra seminariet examinerande. Det fungerar istället som ett frirum som utöver att didaktisera kursens innehåll är öppet för funderingar kring ämnes- och undervisningskulturer, VFU-erfarenheter och annat som behöver få utrymme i en professionsutbildning utan att studentens prestation värderas. På avancerad nivå i BL5 fördjupar studenten sin färdigheter i didaktik, ämnesdidaktik och metodik med fokus på forskningsförankring. Studenten skriver blogg genom hela kursen. Den fungerar som portfolio, forum för examinationer och för kamratrespons i form av veckovisa didaktiska kommentarer kring medstudenters arbete. Lärarledda *pedagogiska samtal* varannan vecka stöder de examinerande didaktiska, ämnesdidaktiska och metodiska delarna i kursen. Studenten läser en kortare text som förberedelse och diskuterar sen denna tillsammans med lärare och kamrater. Exempel på examination med relevans för aktuellt examensmål är en lektionsplanering (se mål 5), där även diskursanalysens resultat (som görs på av studenten insamlat material bl.a. lektionsplaneringar från partnerskolan, se mål 1) tas vidare med in i arbetet med lektionsplaneringen. Ytterligare ett exempel avser första- och andraspråksutveckling inom ramen för bildundervisning, där studenten vid ett seminarium funderar kring hur forskningsresultat kan tillämpas i praktiken, och muntligt presenterar en skiss till ett undervisningsmoment. Som förberedelse har studenten läst forskning om bl.a. bildanvändning i andraspråksundervisning.

- *Lärandemål:* problematisera och exemplifiera innebörden av begreppen 'språkutveckling' och 'första- och andraspråksperspektiv' inom ramen för bildundervisning.
- *Kriterier G:* innebörden av begreppen problematiseras med stöd i relevant forskning; exemplet är konkret, genomförbart och motiveras i relation till alternativa tillvägagångssätt; deltagandet i seminariet präglas av dialog.

Analys och värdering: De andraämnen som erbjuds är teoretiska, och ämnes-/undervisningskulturen skiljer sig oftast markant från bildämnet. Övergången till andraämnet innebär en kulturkrock som i flera fall leder till studieavbrott. På samma sätt blir det en kulturkrock när studenten återvänder. Det är en utmaning speciellt för BL4, och mycket arbete har lagts ned på att lösa detta med utgångspunkt i lärares och studenters utvärderingar. Att inte examinera det didaktiska seminariet är en del av detta arbete. Det är i förlängningen också de *pedagogiska samtal* som beskrivs i BL5 (och BL3, mål 3). Kortare samtal (1,5 tim) kring ett tema ersätter längre seminarier. Tanken är att dessa kortare, mer flexibla och frekventa och samtal ska stärka studentens förmåga till kunskapsfilosofisk, didaktisk, ämnesdidaktisk och metodisk kontinuerlig reflektion genom utbildningen. Vad gäller språkutveckling inom ramen för ämneskurserna så kommer den delen att förstärkas genom att den bildlärare som anställs på halvtid från januari 2019 arbetar specifikt med språkintröskning i sin externa tjänst.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Nedslag görs i BL1, BL3 och BL5. I BL1 undersöker studenten samt ger förslag på lärandemiljöer för bildundervisning. Undersökningen grundar sig på egen dokumentation av partnerskolans miljö för bildundervisning, och fungerar därför dels som en utvärdering av lärandemiljöns möjligheter och begränsningar, dels som en första metodisk reflektion kring hur undervisning i bild kan planeras och genomföras. Parvis reflekterar studenterna kring hur dessa lärandeum fungerar med tanke på inkludering, som sociala mötesplatser för heterogena ungdomsgrupper samt bildundervisningens innehåll och form idag såväl som med tanke på framtida utveckling. Paret utformar därefter ett förslag på lärandeum för inkluderande bildundervisning i form av en 3D-modell. Studenten läser och reflekterar kring forskning om lärandemiljöer, interkulturell pedagogik, inkludering, hållbar utveckling i undervisning, bildämnets historiska utveckling, ämnesutvärderingar, estetik, visualitet, ämnesdidaktik och -metodik. Andra läraaktiviteter är handledning i modellbygge. Modellerna problematiseras vid ett seminarium.

- *Lärandemål:* gestalta och problematisera lärandemiljöer för bildundervisning utifrån ett inkluderande perspektiv.
- *Kriterier G:* [...] i presentationen motiverar och utvärderar studenten, med stöd i kursens litteratur samt kursplanen i bild, sina val utifrån relevanta ämnesdidaktiska, metodiska, vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av mänskliga rättigheter, barnkonventionen och hållbar utveckling samt ger exempel på hur den föreslagna lärandemiljön kan inrymma även en framtida utveckling av bildundervisning.

BL3 förbereder studenten ämnesdidaktiskt och metodiskt inför den därpå följande VFU-kursen genom fokus på bedömning och lektionsplanering. Detta examineras i sista delen av kursen direkt före VFU. Studenten utformar en lektionsplanering med grund i kursens tema *identitet & kultur* och eget val av kursens gestaltande moment, samt reflekterar skriftligen kring feedback och bedömning. Studenten analyserar bedömningspraktiker (egen och andras) med utgångspunkt i litteratur om bedömning, bilddidaktik, metodik och utvärderar denna med fokus på utveckling av den kommande yrkesverksamheten (se mål 3). Vidare tränar studenten bedömning i workshopform där underlaget utgörs av autentiska elevarbeten som studenten själv dokumenterat på partnerskolan. Planeringen bygger även på läraaktiviteter i anslutning till kursens tematiska innehåll (redovisas inte här).

- *Lärandemål:* utforma en lektionsplanering och bedömningsstöd med grund i kursens tema.
- *Kriterier G:* lektionsplaneringen och bedömningsstödet utgör en logisk helhet och är konkreta och genomförbara; de stöds av relevanta styrdokument och ett ämnesspecifikt språk; läraaktiviteterna tar

hänsyn till elevers olika behov; gjorda val motiveras; den egna bedömnings-, betygssättnings- och dokumentationspraktiken utvärderas och problematiseras med stöd i kursens litteratur.

BL5 har ett tydligt fokus på samtidskonst och här fördjupar studenten sina ämnesdidaktiska och metodiska färdigheter genom att planera för ett samarbete mellan bildämnet och en lokal konstinstitution. Inledningsvis besöker konstpedagoger från Malmös tre stora konstinstitutioner kursen. Därefter besöker studenten en konstinstitution, utforskar den pedagogiska verksamheten, deltar i aktiviteter och diskuterar möjligheter att utveckla samarbeten med pedagogerna som samtalspartner. Partnerskolan fungerar som tänkt samarbetspartner, och studentens tidigare analys av hur bildämnet konstrueras diskursivt (se mål 1) används här som en utvärdering av undervisningens förutsättningar. Med den utvärderingen som utgångspunkt utvecklar sen studenten ett tänkt samarbete med konstinstitutionen som resurs för elevens lärande och konkretiserar detta samarbete i form av en lektionsplanering. Konstpedagogerna deltar i redovisningen av lektionsplaneringen vilket stärker validiteten och reliabiliteten i studentens framarbetade förslag. Planeringen examineras i form av en didaktisk webbresurs i två delar, riktade till elever respektive lärare. Läraktiviteter är bl.a. litteraturstudier, -seminarier, handledning, workshops i arbete med digital webbresurs. Arbetet bygger även på kursens tidigare innehåll (redovisas inte här).

- *Lärandemål:* utforma en planering för ett pedagogiskt samarbete mellan en lokal konstinstitution och bildämnet med förankring i CS samt bilddidaktisk forskning.
- *Kriterier G:* lektionsplanering inklusive bedömningsunderlag utgör en logisk helhet och är konkreta och genomförbara; planeringens innehåll har en tydlig koppling till CS; läraktiviteterna tar hänsyn till elevers olika behov, förmågor och intressen och stöds av didaktisk/bilddidaktisk forskning; konstinstitutionen som resurs för elevens lärande problematiseras med förankring i teori och bilddidaktisk forskning; de beskrivna formerna för respons och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är relevanta och teoriförankrade; förutsättningar för rättssäker bedömning och betygssättning diskuteras i förhållande till lektionsplanering inklusive bedömningsunderlag; de gjorda valen motiveras och diskuteras i relation till alternativa tillvägagångssätt samt egna VFU-erfarenheter.

Analys och värdering: Det finns en tydlig progression genom teori- och forskningsförankring men också i orienteringen ut mot samhället utöver VFU genom samarbete med konstinstitutioner som en resurs för elevers lärande. Arbetet pågår med att utveckla fler kopplingar utåt under 2019 genom att bl.a. engagera arkitekt, formgivare av offentliga rum samt utvecklare av skolgårdar som rum för lärande i kurserna. Ett samarbete med Malmö stad är under utveckling avseende ett aktuellt stadsplaneringsprojekt som involverar barn och unga redan på planeringsstadiet. Vad gäller revideringen av de integrerade UVK-målen så har de nya målen ännu inte skrivits in i kursplanerna för avancerad nivå. De kommer att vara på plats inför ht -21, dvs. när de studenter som antagits 2018 når avancerad nivå men de omfattas alltså inte av denna självvärdering.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. Studenten ska visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen (samt en hållbar utveckling).

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Nedslag görs i BL5. Förmågan att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter utvecklas i en rad olika bildkurser. I SAG och EX måste studenten göra och redovisa bedömningar som möter vedertagna vetenskapliga och forskningsetiska principer. I samband med bl.a. bedömning av elever eller fältstudier innefattande intervjuer och observationer gör studenten också bedömningar utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter, och i utbildningen tränar studenten sin förmåga att analysera, värdera och göra bedömningar med kritisk distans och utifrån olika perspektiv, nivåer och mottagare. Mänskliga rättigheter och hållbar utveckling studeras ur flera perspektiv. Ett konkret exempel är BL1 där studenten utformar ett förslag på ett inkluderande lärande för bildundervisning. Studenten motiverar och utvärderar sina val ”utifrån relevanta ämnesdidaktiska, metodiska, vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av mänskliga rättigheter, barnkonventionen samt hållbar utveckling” (se mål 5). En annan hållbarhetsaspekt är det konkreta arbetet med material inom utbildningen t.ex. en lösningsmedelsfri undervisning och användandet av återbruksmaterial som t.ex. kartong, trä, platspecifika material. Centralt i relation till samtliga aspekter av examensmålet är utvecklandet av ett kritiskt förhållningssätt. Kritiskt tänkande genomsyrar utbildningen i form av bl.a. öppna samtal inom ramen för seminarier och workshops där argument ställs och prövas mot varandra. Studenten arbetar med normkritik på olika sätt genom utbildningen t.ex. identitet, genus, makt, interkulturalitet och i samband med visuella kulturstudier och CS. Vidare tränar studenten genomgående ett analytiskt språk och kritiskt förhållningssätt till visuella fenomen (se mål 1). Ett exempel på progression är BL4, där studenten fördjupar sin kritiska värderingsförmåga och förhållningssätt genom analys av Almodovars film *Volver* (se mål 1), vars filmer genomgående behandlar etiska och moraliska dilemman på individ- och samhällsnivå. Filmanalysen kopplas till professionen bl.a. genom ett didaktiskt seminarium (se mål 4). Ett annat exempel är BL5 där studenten genom bloggandet (se även mål 4) tränar sig i att hantera rättigheter och skyldigheter, etik och värderingar avseende bruk av bilder samt yttrandefrihet och integritet relaterat till bloggen och internet som offentligt rum. Detta ingår som en del av lärandemålet nedan och examineras skriftligen:

- *Lärandemål:* identifiera och problematisera innebörder av offentliga rum med utgångspunkt i CS.
- *Kriterier G:* [...] inlägg och kommentarer [i bloggen] följer de etiska ställningstaganden som gruppen gjort avseende yttrandefrihet, integritet, anonymitet och offentlighet i bloggsammanhang samt GDPR's riktlinjer. Bloggens möjligheter som didaktisk resurs problematiseras i relation till dess offentlighet.

Analys och värdering: Bloggen utgör en didaktisk och metodisk resurs som genom sin offentlighet kräver att studenten fortlöpande gör etiska och samhälleliga bedömningar. Bloggandet, som startade för tre-fyra år sen inom ramen för BL5, initieras nu redan i BL1. Ett utvecklingsområde är att hålla den levande även under UVK- och VFU-kurserna, vilket kräver engagemang av övriga berörda lärare och handledare. Vidare så väcker GDPR's införande frågan om Mau's ansvar för bloggarnas innehåll. Att möta de nya kraven och samtidigt behålla de stora fördelarna med blogg som didaktiskt verktyg är en utmaning. Ett annat utvecklingsområde är ekologibegreppet inom estetik, design och konst - ett högaktuellt område som idag berörs i BL5 men som ska ges mer utrymme från 2019. När kursen arbetas om inför ht 2021 kommer detta även att tydliggöras i lärandemålen.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Jämställdhetsintegreringen av utbildningen sker på många olika nivåer och rör sig från det mest konkreta till det teoretiska och organisatoriska. Jämställdhetsfrågor är en väl integrerad del av utbildningen genom att det finns kursmål som svarar mot jämställdhetsperspektivet i flertalet av programmets kurser där examensmålet om jämställdhet och jämlikhet ingår och examineras samt utvärderas. Frågor om maktordningar, könsstereotyper, könsidentiteter och genus behandlas i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna samt i UVK-kurserna. I UVK-kurs I är ett lärandemål att studenten ska kunna värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. I UVK-kurs II diskuteras i seminarier och föreläsningar hur stereotypa föreställningar om kön och könsnormer kan återskapas och påverka undervisning. Exempel från ämnes- och ämnesdidaktiska kurser redovisas under ”Måluppfyllelse” i del 2. Tilläggas kan att även i handledarutbildningen (VFU) om 7,5 hp behandlas frågor om makt och kön. Se också ”Personal”. I enlighet med fakultetens anvisningar för kursplaner ska en balans mellan kvinnliga och manliga författare eftersträvas, och författare ska skrivas ut. Fakultetens kursplaneutskott, som granskar kursplaner inför beslut av dekan, ställer frågor till ansvarig för kursplanen när det finns en obalans mellan könen i litteraturlistan.

Vår bedömning är att jämställdhetsarbetet i utbildningen bäst sker genom att kurserna behandlar jämställdhetsfrågor så att studenten därmed successivt utvecklar sin förmåga att använda genusperspektivet som ett analysverktyg i arbetet med såväl elevers lärande och utveckling som i grupprocesser med barn, unga och vuxna, i kvalitetsarbete i skola samt i den egna utbildningen. Uppföljning av studenters uppfattning om jämställdhet i utbildningen möjliggörs genom att kurs- och programutvärderingar inkluderar frågor om såväl måluppfyllelse som bemötande, samt att studenter genom sina representanter ges utrymme att lyfta de frågor som är av vikt för dem. Studentkåren har till exempel aktivt drivit frågor om jämställdhetsintegrering, normkritik och likabehandling. Det är vidare vår bedömning att det finns en hög grad av medvetenhet hos lärare och studenter. Det är en styrka att jämställdhetsarbetet synliggörs och sker i det utbildningsnära kvalitetsarbetet. Det finns också en ambition att säkra en balans mellan manliga och kvinnliga författare, lärare, föreläsare samt representanter för utbildningen vid mässor och arbetsmarknadsdagar. Fram till hösten 2018 har det dock inte funnits någon utvecklad systematik för att följa upp jämställdhetsfrågor med relevans för utbildningen, men fakultetens nya kvalitetsstyrningssystem innebär en systematik att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp risken för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringsgrunderna där kön är en. En arbetsgrupp, där en representant för studentkåren ingår, har tagit fram en handlingsplan som ska ligga till grund för programnämndens fortsatta arbete att utveckla utbildningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Ansvar avilar universitetet både som arbetsgivare och utbildningssamordnare. I Maus handlingsplan *Jämställdhetsintegrering 2017-2019* är jämställdhetsintegrerade professionsutbildningar ett prioriterat utvecklingsområde med målsättningen: ”År 2020 lämnar studenter Malmö universitet med tillräckliga kunskaper om genus och jämställdhet för att i sitt arbete på organisatorisk-, grupp- och individnivå säkerställa ett likvärdigt och professionellt agerande”.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Fakultetens kvalitetssäkringssystem *Modell för systematiskt utbildningsnära kvalitetsarbete* (Dnr UTB 3.1-2017/410) ryms inom *Ramverk för kvalitetsarbetet för utbildning inom grundnivå och avancerad nivå vid Malmö universitet*. Det nya systemet bygger vidare på befintligt kvalitetsarbete och inbegriper Maus kvalitetsprinciper om utformning, genomförande och examination, studentinflytande och samverkan med externa partners samt jämställdhet. Från hösten 2018 finns en programnämnd för ämneslärarprogrammet (vilken ersätter tidigare programråd) och en programsamordnare. Nedan följer en redogörelse för det systematiska kvalitetsarbetet i ämneslärarprogrammet. Uppföljning, åtgärder och återkoppling i VFU redovisas vidare under "Arbetsliv och samverkan".

Uppföljning på institutioner med kurser i programmet: Lärarlag i respektive ämnesområde arbetar med ämnesutveckling i kollegiala fora och garanterar den vetenskapliga kvaliteten ur ett ämnes- och ämnesdidaktiskt perspektiv. Prefekterna följer upp kvalitetsarbetet.

Uppföljning i nämnden för ämneslärarprogrammet: Nämndens uppdrag är att följa upp kvaliteten i programmet i dess helhet. Uppföljning sker löpande samt i ett årligt uppföljningsmöte där beslut fattas om åtgärder och aktiviteter. I nämndens löpande arbete ingår att behandla förslag på nya och reviderade kursplaner vilket innebär att studenter och externa partners kan utöva inflytande över kursutveckling. Nämnden träffas fyra gånger om året. Utöver ordförande (vicedekan) ingår programsamordnaren, prefekter från medverkande institutioner, ämnesföreträdare och studenter. Representanter från skolor, en utbildningsledare, en studievägledare och en administratör adjungeras. Den breda sammansättningen möjliggör att utvecklingsområden kan belysas från olika håll.

Det årliga uppföljningsmötet får tydligare former från HT 2018 genom att programsamordnaren presenterar en heltäckande redogörelse av programmets kvalitet baserad på relevant dokumentation såsom kursrapporter, student- och alumnenkäter, programutvärderingar, nyckeltal (söktryck, antagna och registrerade studenter, prestationsgrad och genomströmning för kvinnor och män) samt programnämndens analyser och förslag på åtgärder. Redogörelsen omfattar: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i utbildningen i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper för utbildning, lärandemiljö och lärarkompetens samt gällande regelverk och relaterade interna styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Styrkor, brister och utvecklingsområden i det systematiska kvalitetsarbetet vilket inbegriper arbetet i lärarlag, studenters inflytande och samverkan med representanter från arbetsmarknaden och alumner. Behov av stöd i kvalitetsarbetet identifieras; 3) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter vilken ska användas i fortsatt uppföljning och vid nästkommande års uppföljning. Berörda prefekters medverkan garanterar att handlingsplanen är genomförbar och får genomslag i institutionernas treåriga verksamhetsplaner som uppdateras och utvecklas årligen.

Programnämndens utskott: Ett permanent utskott är knutet till nämnden. Utskottet arbetar med att säkerställa att examensmålen täcks i progression i kurserna som genomförs på olika institutioner (målmatiser och progressionsöversikter används som instrument för att kvalitetssäkra konstruktiv länkning och progression). En handlingsplan upprättas löpande utifrån definierade behov samt rekommendationer från nämnden. I utskottet arbetar lärare som undervisar i och representerar de ingående ämnena. Ett utvecklingsområde, som utskottet arbetar särskilt med, är att säkerställa kvaliteten i den UVK som integreras i förstaämnena. Utskottet har tagit fram gemensamma lärandemål och litteratur för denna UVK. Beslutet om lärandemål är publicerat på fakultetens webbsida och följs upp i utskottet. Utskottet arbetar under 2018 med att säkerställa det lokala examensmålet om sambandet mellan ämnesspecifikt språk och elevers kunskapsutveckling. Arbetet leds av internationell forskare som är anställd som gästprofessor, och avstämningar sker kontinuerligt i utskottet (Denna forskare medverkar också i forskningsprogrammet *Inclusive science teaching in multilingual classrooms*). Ett annat av utskottets utvecklingsområden är progression i akademisk litteracitet. En text *Akademisk litteracitet i ämneslärutbildningen* (innehållande definition, forskningsbas, läraaktiviteter och litteratur) har tagits fram som stöd för ämnena. Texten används som verktyg för uppföljning i utskottet.

En *fakultetsövergripande expertgrupp* ansvarar för att samordna uppföljning och utveckling av UVK-kurserna. Gruppen leds av vicedekan (tillika nämndens ordförande) och består av kursledare med övergripande ansvar för de i programmet ingående kurserna. Gruppen arbetar med att ta fram förslag på nya kurser samt revideringar av befintliga kursplaner utifrån underlag såsom kursrapporter och analyser i nämnden. I arbetet ingår också att diskutera den kompetensförsörjningsplan som ligger till grund för fakultetsdialogen (se nedan). Utvärderingar har visat behov av att knyta ett stabilt lärarlag till varje kurs, att använda extern lärarkompetens i högre utsträckning samt att ytterligare knyta UVK-kurserna till VFU. Detta utvecklingsarbete har påbörjats ht 2018 och leds av vicedekan i samarbete med kursledarna i expertgruppen.

Programsamordnare: Från 2018 ansvarar programsamordnaren för: 1) Studentens väg genom utbildningen: Introduktion (utbildningsstart, introduktionsprogram), avslutning, information (programsidor och studiehandledning, prov och omprov, dokumentet *Studenternas rättigheter och skyldigheter* och Maus resurser för att ge stöd i lärandet) samt om val inom utbildningen. I uppdraget ingår att vara tillgänglig för studenter med frågor om programmet. 2) Formativ och summativ programutvärdering, dialogmöten med studenter. 3) Sammanställning och analys av kursrapporter och kursutvärderingsprocessen. 4) Sammanställning och analys av statistik och nyckeltal utifrån underlag från studieadministrationen. 5) Uppföljning av jämställdhet (t ex avseende prestationsgrad och genomströmning, tidigt i samband med *Early Alert*). 6) Alumnverksamhet. 7) Att vara föredragande i programnämnden. Fram till ht 2018 var dessa uppgifter fördelade på olika personer/funktioner. Vår bedömning är att programsamordnarens samlande funktion och tydliga uppdrag förstärker kvalitetsarbetet och underlättar studentens väg i en sammanhållen och överblickbar utbildning.

Fakultetsdialog: Dekan sammankallar årligen en dialog där frågor rörande ekonomi, utbud och kompetensförsörjning följs upp (Från ht 2018). I dialogen medverkar prefekter, vicedekan, prodekan, ordförande i anställningsnämnden och utbildningschef. I dialogen sker en uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens. Dialogen ska säkerställa att det finns systematik och strategier för kompetensförsörjning baserat på underlag från prefekter, nämndsordförande, utbildningschef (VFU) och vicedekan (UVK). En kompetensförsörjningsplan upprättas utifrån programmets behov för att säkerställa en adekvat lärarkompetens för undervisning och examination. Andelen kvinnor och män följs upp. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet görs varje år ett urval av teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga gemensamma utbildningsdagar. Resurser både från fakulteten och från andra, t ex Maus enhet för Akademisk lärarskap (AKL), används i genomförandet av utbildningsdagarna. De obligatoriska utbildningsdagarna för lärarna 2017 ägnades åt digital kompetens, forskningsanknytning, utmaningsbaserat lärande, akademisk litteracitet (AL) med fokus på formativ respons samt Maus lokala examensmål: *Studenten ska visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv*. Utbildningsdagen i augusti 2018 ägnades åt rättssäker examination, forskningsanknytning av utbildningen, praktikinära forskning och studenters medverkan i forskningsprojekt.

Dialog i fakultetsstyrelsen: Utbildningens kvalitet följs upp i en årlig dialog med programnämndens ordförande, berörda prefekter, programsamordnare, och utbildningsledare med ansvar för kvalitetsfrågor. Dialogen sker vid ett styrelsemöte och baseras på programnämndens ordförandes redovisning av utbildningen: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper samt gällande regelverk och interna relaterade styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter; 3) Eventuella behov av stöd i kvalitetsarbetet. (Fram till ht 2018 följdes utbildningens kvalitet i en årlig dialog i en utbildningsnämnd.)

Mau-dialog: I enlighet med Maus kvalitetsramverk sammankallar prorektor en årlig dialog som fokuserar kvaliteten i utbildning. Syftet är att säkerställa att fakultetens utbildningar håller hög kvalitet, att utbildningsutbudet är ändamålsenligt och att lärandemiljön är främjande och effektiv för studenterna.

Vår bedömning är att det finns en väl fungerande systematik i kvalitetsarbetet för att definiera utvecklingsområden och brister samt genomföra och utvärdera åtgärder, och att lärare, studenter och externa partners har ett reellt inflytande och engagemang i kvalitetsarbetets processer. Det finns många kanaler och arenor för kommunikation och samarbete på olika nivåer och med olika grupper. Det finns ännu inte en utvecklad alumnverksamhet. Nämnden har därför definierat alumnverksamhet som ett utvecklingsområde för de kommande åren. Det nya kvalitetssäkringssystemet är en styrka eftersom det innebär en förstärkning av arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling i programmet. Vi vill särskilt framhålla betydelsen av de årliga uppföljningarna, programsamordnarens uppdrag och inrättandet av ett studentforum (ett prioriterat utvecklingsområde) som kraftfulla åtgärder för att öka och bredda studenternas inflytande och förstärka kvaliteten i utbildningen.

Utbildningen verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid

Programnämnden analyserar statistik över genomströmning och prestationsgrad och föreslår åtgärder som följs upp i lärarlagen och VFU-organisationen. Genomströmningen från 2011 undersöktes hösten 2017, och resultatet redovisas i rapporterna *Genomströmning vid ämneslärarprogrammets inriktning mot årskurs 7-9* samt *Genomströmning vid ämneslärarprogrammets inriktning mot gymnasiet*. De övergripande slutsatserna är att merparten av avbrotten sker under det första året och att studenter med låga gymnasiebetyg avbryter sin utbildning i högre utsträckning än studenter med högre betyg. En svag korrelation mellan ett starkt söktryck och sjunkande avbrott kan skönjas. Genomströmningen är könsneutral sett ur ett helhetsperspektiv. Som komplement till andra uppföljningar har telefonintervjuer genomförts med studenter i lärarutbildning som lämnat sin utbildning (Rapport *Studenterna som lämnar*, 2018-05-07). Syftet med våra uppföljningar är att kunna förstärka utbildningen på sätt som förhindrar att studenter avbryter utbildningen på grund av orsaker i utbildningsmiljön. Här redovisas två exempel på konkreta åtgärder som vidtagits och utvärderats: 1) Eftersom avhopp visat sig ske i samband med den första VFU-kursen organiseras sedan 2017 möten i introduktionsperioden i VFU (dvs före VFU-kurs I) mellan nya studenter och studenter längre komna i sin utbildning för frågor och erfarenhetsutbyte. 2) I kurser tidigt i utbildningen och som uppfattats som särskilt svåra av studenter verkar sedan 2016 erfarna studenter som mentorer enligt modellen *Supplementary Instruction (SI)* som inbegriper utbildning av sk SI-ledare och lärare som är utbildade metodhandledare. Det är ännu för tidigt att dra slutsatser om SI medverkar till ökad genomströmning. Det vi vet är att utvärderingar hittills visar att satsningen uppskattas av studenterna. Utöver dessa och andra åtgärder finns rutiner för uppföljning av enskilda studenters resultat. Studievägledande samtal genomförs vid behov. Sedan 2017 används systemet *Early Alert* där studenter som inte tagit poäng i de inledande kurserna tidigt identifieras och kontaktas med erbjudande om samtal och stöd. Det finns behov av att ytterligare fördjupa analysen av studenters behov i relation till avhopp och analys av prestation. Med start ht 2018 används SCB-statistik om antagna studenters bakgrund i arbetet med planering och genomförande av undervisning.

Under "Måluppfyllelse" i del 1 och 2 redovisar vi läraaktiviteter och examinationsformer som stödjer och examinerar studentens individuella och kollektiva lärande och som systematiskt utvärderas och utvecklas. Bibliotekets experter deltar i utbildningens olika campusförlagda kurser med utbildning och stöd gällande informationssökning och användning av databaser. Ett ramverk för handledning och bedömning i VFU ger stöd åt studentens lärande och professionsutveckling genom en tydlig struktur som inbegriper formativ bedömning i varje VFU-kurs bl a i trepartssamtalet. Utöver de resurser för lärande som ingår i utbildningen finns skrivverkstad och matematikverkstad samt stöd för studenter med särskilda behov.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Studenterna i ämneslärarprogrammet erbjuds många möjligheter att påverka och engagera sig på olika nivåer. Maus policy för studentinflytande vägleder arbetet. En student har möjlighet att framföra synpunkter direkt till lärarna i kursen, i kursutvärderingar eller till studenter som tar upp övergripande synpunkter i programnämnden. Självklart finns även möjligheten att kontakta studentkåren för att framföra synpunkter, få råd eller själv engagera sig i beslutande och beredande organ. Studentkåren ansvarar för att informera om de förtroendeuppdrag de tillsätter vilket de gör under utbildningsstarten för nya studenter samt genom affischering, sociala medier och olika kampanjer. Studentkåren har en egen webbplats där alla studenter bjuds in för information om utbildningsbevakning och möjligheter att utöva inflytande. För att stärka informationskanalerna och säkerställa att studentkårens information når ut till alla studenter i programmet har vi förbättrat rutinerna kring utbildningsstarten. Tillsammans med studentkåren har vi också upprättat en rutin och process (med start ht 18) för hur studentkåren ska bjudas in senare i utbildningen för att informera och engagera studenter i anslutning till de tillfällen då studentkåren väljer representanter till olika fora. Bakgrunden till denna rutin är att det har framkommit i samtal och intervjuer med studenterna att de ofta saknar kunskap om sina möjligheter att utöva inflytande över utbildningen.

Genom studentkåren väljer studenterna representanter till samtliga beslutande och beredande organ på universitets- och fakultetsnivå, bland annat till fakultetens styrelse, strategiska grupp och verksamhetsråd (ledningsgrupper), VFU-råd, programnämnd och kursplanesamordningsgrupp. I samråd med studentkåren kommer programnämnden under ht 2018/2019 att arbeta för att organisera ett studentforum som väljer representanter till nämnden. Studentkåren har medverkat i att organisera ett sådant studentforum i fakultetens grundlärarprogram under 2017. Detta har redan kraftfullt förstärkt studenternas engagemang och inflytande. Erfarenheter från grundlärarprogrammets studentforum kommer att användas i ämneslärarprogrammet; bl a kommer en fd representant för studentkåren att arvoderas för att i samråd med kåren samla studenterna i ett forum för ämneslärarprogrammet.

Fakulteten arbetar efter en handläggningsordning gällande studentklagomål med hänvisning till Maus dokument *Studenters rättigheter och skyldigheter* samt med beslutade rutiner och handlingsplan för tillämpning och uppföljning av dokumentet.

För att samla in studenternas åsikter genomförs kursutvärderingar och programutvärderingar. Resultaten publiceras på webbsidan för programmet, VFU och respektive kurs, samt ligger till grund för kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Synpunkter tas om hand av lärarlag i olika ämnen och kurser, och arbetet följs kontinuerligt upp i programnämnden. Formativ kursvärdering sker under kursens gång, och i slutet av kursen görs en summativ kursvärdering. Studenternas kursvärderingar och lärarlagets analys sammanställs av kursansvarig i en kursrapport tillsammans med förslag på åtgärder. Kursrapporten återkopplas till studenterna och publiceras i anslutning till kursplanen. Kursrapporten från föregående kurstillfälle kommuniceras till studenterna i samband med kursstart, och en dialog förs om deras förväntningar på kursen. Kursutvärderingsprocessen har dock inte alltid fungerat optimalt. Svarsfrekvensen i kursvärderingarna varierar. Ansvariga lärare har ibland gjort bedömningen att det inte är möjligt att dra några valida och reliabla slutsatser rörande hur kursens studenter har upplevt kursen och måluppfyllelsen,

och därför avstått från att skriva kursrapport. För att kursutvärderingsprocessen ska fungera i alla delar har dekan beslutat (december 2016 respektive mars 2018) att kursrapporter ska skrivas oavsett svarsfrekvens i kursvärderingarna, samt att kursrapporter för fakultetens campusförlagda kurser ska publiceras i anslutning till kursplaner på universitetets webbsida. För att stärka den kontinuerliga uppföljningen har ansvaret för registrering av kursrapporter flyttats från den centrala administrationen till institutionernas administratörer. Från ht 18 kommer kursutvärderingsprocessen att förstärkas och systematiseras i fakultetens nya kvalitetssäkringssystem bl a genom att programsamordnare presenterar en sammanställning och analys av kursutvärderingsprocessen för nämnden som beslutar om åtgärder och aktiviteter vilka följs upp enligt nämndens handlingsplan på fakultetsnivå vid nästkommande kvalitetsdialog. Programutvärdering genomförs varje år, där studenter i slutet av sin utbildning erbjuds att svara på en sk exitenkät om måluppfyllelse, bemötande, möjlighet till inflytande, kvalitet och yrkesrelevans. Resultatet publiceras på webbsidan. Svarsfrekvensen för enkäten har hittills varit låg (32-44 %). Sedan 2010 genomförs alumnenkäter med två års mellanrum i samarbete med övriga lärosäten som bedriver lärarutbildning. Resultatet av enkäten hanteras i programnämnden med student- och partnermedverkan samt i olika samverkanfora med Mau och intressenter i VFU .

Det är vår bedömning att utbildningen verkar på flera olika sätt för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Det finns rutiner och processer för att säkerställa att studenter har möjlighet att utöva inflytande över sin utbildning. Detta är en styrka. Ett exempel på studenternas reella inflytande är att upplägget av den nya UVK-kursen *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering* kritiserades av studenterna i kursutvärderingar. Som en direkt följd av detta kommer kursupplägget att ändras för såväl denna som kommande UVK-kurser. Samarbetet med studentkåren är en annan styrka. Det planerade studentforumet i programmet är ett prioriterat utvecklingsområde med stor potential att öka studenternas engagemang och intresse att utöva inflytande över sin utbildning och studiemiljö. Målet att upprätta ett studentforum svarar väl mot Maus kvalitetsprincip att studenters perspektiv och erfarenheter ska tas tillvara vid planering och genomförande av utbildning. Det är också en styrka att fakultetens kvalitetssäkringssystem ger verktyg för att säkerställa att det finns adekvata former för studentinflytande och att dessa följs upp.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv genom att hen växelvis deltar i campusförlagda kurser och VFU-kurser. VFU är fördelad över utbildningen i form av tre kurser från den andra terminen. Redan under den första terminen ingår en introduktionsperiod för att studenten ska få en inblick i yrket och möjlighet att överväga sitt yrkesval. Introduktionsperioden är inte poängsatt och examineras inte. Inför den första kontakten med partnerskolan hålls en obligatorisk föreläsning om juridik med relevans för skola. Studenten förbereder sig för denna med stöd i inspelade filmer om sekretess och ett lagtexthäfte.

En av de bärande idéerna bakom Maus partnersamverkan är att studenten ges möjlighet att förstå läraryrkets förutsättningar genom att komma under ytan på en skolas kultur och fördjupa sin förståelse av de processer som pågår där. Därför har studenten sin huvudsakliga placering på en skola under hela sin utbildningstid. En annan fördel är att studenten har tillgång till sin skola för att samla empiri till uppgifter i campusförlagda kurser och på så sätt få stöd i att analysera verksamheten med kritisk distans. Genom detta upplägg har studenten möjlighet att kontinuerligt använda sina teoretiska kunskaper i praktiken och att bearbeta sina erfarenheter från praktiken i de ämnes- och ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga studierna. Eftersom det är värdefullt att också få inblick i en annan skolas verksamhet genomför studenten två till fyra dagar av en VFU-kurs på en skola med andra förutsättningar än den egna. I VFU-kursens avslutande examination (ett kollegialt samtal) ingår att studenterna för in perspektiv som är adekvata för de aktuella frågeställningarna, hämtade från dessa skolor.

VFU-kursernas lärandemål uttrycker högt ställda krav, och en förutsättning för att nå kursmålen är att studenten snabbt kan komma in i skolans verksamhet i varje kurs för att fortsätta och vidareutveckla arbetet från den förra kursen. VFU-kurserna har tre lärandemål som vardera uttrycker krav för utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga, ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap samt ett fjärde mål som innebär att studenten ska göra en självvärdering av sin professionsutveckling. Betygsättningen sker utifrån en tregradig skala. För varje VFU-kurs finns texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* vilka konkretiserar kursernas lärandemål och bildar underlag för handledning och bedömning av studentens professionsutveckling. VFU-läraren följer studenten genom hela utbildningen och sätter betyg utifrån eget och handledares underlag.

I syfte att åstadkomma en bedömningsprocess med hög kvalitet och goda förutsättningar för en likvärdig bedömning finns ett ramverk. *Ramverk för bedömningsprocessen i verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildning* utgör en gemensam struktur för alla VFU-kurser vars innehåll definieras av lärandemålen. Inom denna struktur bygger VFU-läraren in en progression som ger studenten goda förutsättningar att nå kursens mål. Ramverket ger stöd och struktur för studenten att genomföra uppgifter samt för handledaren att handleda studenten och att lämna bedömningsunderlag till VFU-läraren i enlighet med kursmål samt texter och progressionsmatriser i *På väg mot läraryrket*. För att äga tillträde till nästkommande VFU-kurs måste tidigare kurser i VFU vara godkända. Endast ett omtentamenstillfälle erbjuds per kurs. Om tveksamheter uppstår avseende en students möjlighet att fullfölja utbildningen med godkänt resultat, sker ett samtal om studentens studiesituation så snart som möjligt. Det gäller hela utbildningen. Det finns regelverk och rutiner för omplacering av en student i samband med ifrågasatt kvalitet i handledning eller på

partnerskola samt då det saknas handledare eller ämne. Genom att studenten har sin huvudsakliga placering på en skola underlättar det för handledare att uppmärksamma när något inte fungerar och tidigt kunna kontakta studentens VFU-lärare.

Vår bedömning är att utbildningen förbereder studenten för att möta förändringar i arbetslivet. Den student som utbildat sig till lärare vid Mau besitter kunskaper och kompetenser som är användbara inom såväl skolväsendet som andra arbetslivskontexter. Under "Måluppfyllelse" i del 1 och 2 redovisar vi hur innehåll, genomförande och utformning förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv och hur studenten ges möjlighet att koppla samman praktik och teori. Särskilt yrkesskickliga lärare deltar i campusförlagda kurser. Studenterna har också i uppgift att delta i föreläsningar (kopplade till den kurs de läser) i Maus årligen återkommande *International Week* där internationella föreläsare medverkar. I campusförlagda kurser sker samarbete med det omgivande samhället bl a genom studiebesök och exkursioner. Det förekommer också mer utvecklade samarbeten där samarbetspartnern är involverad i planering och genomförande av undervisning. Studenterna i ämnet Bild och lärande samarbetar bl a med konstpedagogerna på Malmö konsthall, Malmö muséer och Moderna muséet. Vidare planeras samarbete avseende stadsplanering med Malmö stad.

Samverkan mellan Mau och våra partners sker med systematik på olika nivåer: regionalt samverkanråd (se nedan), VFU-råd med representation från skolsamhället och studentkåren, partnerskoldagar med VFU-ansvariga och lärare samt rektorer, kommunsamordnare m fl partners. Därtill ges handledarutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Seminarier och andra möten där Maus och skolornas lärare samverkar genomförs regelbundet. I dessa återkommande fora återkopplas och diskuteras kvalitetsarbete och fördjupad samverkan. Partnerskapet regleras i ett ramavtal som omfattar organisation och systematik i kvalitetssäkring/-utveckling. Ramavtalet preciserar samverkan mellan kommunerna och fristående skolor i Skåne och Blekinge, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad och Malmö universitet. Lärosätena och kommunala och fristående skolors representanter träffas fyra gånger årligen i ett regionalt samverkanråd för skollagsstyrda verksamheter för att bl a diskutera VFU-relaterade frågor såsom dimensionering och praktisknära forskning. En pilotstudie om trepartssamtalet har genomförts inom det regionala samverkanrådet med deltagande från Malmö universitet, Lunds universitet och Högskolan Kristianstad. Projektet har återkopplats i form av avstämningar i Maus olika fora där VFU-lärare och externa partners samverkar. Ramavtalet följs kontinuerligt upp för att ytterligare förstärka det gemensamma kvalitetsarbetet och tydliggöra parternas ansvarsområden. En arbetsgrupp med bred representation arbetar med ett förslag på ett reviderat ramavtal inför 2019 vilket remissas och förankras med förvaltningschefer under 2018. Erfarenheter och resultat från försöksverksamheten med övningsskolor beaktas samtidigt som en process ska initieras som syftar till att fler skolor ska bjudas in i fördjupad samverkan när försöksverksamheten med övningsskolor upphör.

De skolor som ingår i försöksverksamheten har tecknat ett tilläggsavtal med kriterier för förstärkt kvalitet genom bl a koncentration av studenter, handledarutbildning och en struktur för att studenters examensarbeten ska kunna knytas till skolors ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Förvaltningscheferna avgör vilka skolor som har en systematik för kvalitetsarbete och som i kraft av denna har förutsättningar att medverka i försöksverksamheten. En dag om året genomförs en uppföljningsdag med medverkande skolor. Inför denna genomför Mau och skolorna swot-analyser utifrån kriterierna i tilläggsavtalet. Analyserna följs upp under utvärderingsdagen bl a i seminarier som fokuserar utvecklingsområden och där skolor som varit framgångsrika redovisar sitt arbete. Studenter medverkar i seminarier och i presentationer av goda exempel. Dagen inleds med att Mau presenterar en sammanställning av de styrkor och utvecklingsområden som definierats av universitetet och skolorna utifrån respektive parts ansvarsområden. Sammanställningen återkopplas därutöver till samtliga partners och studenter genom publicering på Maus webbsida tillsammans med annan information som rör VFU.

Exempel på utvecklingsområden som hittills har definierats är behovet av beforskning av VFU i samarbete mellan universitet och skolor, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser i högre utsträckning samt utvecklad struktur och incitament för att knyta examensarbeten till skolornas verksamhet. Fler arenor för medverkan av särskilt yrkesskickliga lärare utvecklas efterhand inom försöksverksamheten. För att ytterligare förstärka studentens incitament att genomföra sitt examensarbete i relation till skolans verksamhet har det förts in i ramverket att trepartssamtalet ska ge utrymme och stöd åt studenten att

identifiera tänkbara forskningsområden i partnerskolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Skolorna behöver utveckla former för att engagera studenter för skolans ämnesdidaktiska kvalitetsarbete. Därför sker erfarenhetsutbyten i olika samverkanfora där framgångsrika upplägg presenteras. Det finns även en handledarutbildning på avancerad nivå (fortsättningskurs). Den är upplagd för att ge förutsättningar för lärare att driva utvecklingsarbete vilket på sikt kan resultera i att studenters examensarbeten kan bidra till skolornas utvecklingsarbete.

Maus kontinuerliga utvärderingar visar att VFU fungerar väl, men de har också pekat på utvecklingsbehov. (*Utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning vid Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola* (Åkesson 2015; Åkesson 2016). Ett utvecklingsbehov handlar om att vidareutveckla arbetet med rättssäker examination av VFU bl a genom att säkerställa att VFU-lärare, handledare och studenter får goda förutsättningar att utveckla en gemensam förankring, tolkning och förståelse för lärandemål, bedömningskriterier och andra dokument som används i handledning och bedömning. Uppföljning av betygsstatistik visar på ett behov att ytterligare kommunicera och stärka kriterierna för betyget Vål godkänd. I det systematiska kvalitetsarbetet har därför det ovan nämnda ramverket för bedömningsprocessen tagits fram i dialog med VFU-lärare, handledare och studenter. Ramverket har implementerats under 2017 och utvärderas under 2018 i ett forskningsprojekt där bedömningsfrågor inom VFU är i fokus. Uppdraget delas av två forskare och omfattar 60 % av en tjänst under 2018. En skriftlig rapport ska presenteras i december 2018. De utvärderingar som hittills gjorts med studenter i samband med kursavslut och med VFU-lärare, handledare och studenter i olika fora visar att ramverket har gett resultat. Studenten får formativt stöd att uppnå kursmålen, och handledaren får en struktur för handledning och bedömning av studenten. I syfte att förstärka en gemensam förankring, tolkning och förståelse av lärandemål, betygskriterier samt texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning med fyra seminarier, under 2016 och 2017. I den obligatoriska utbildningen av nya VFU-lärare är ramverket en viktig del. Ramverket ingår också i utbildningen av VFU-handledare. I uppföljningsarbetet har ett utvecklingsbehov avseende VFU-lärares samtalsmetodiska kompetens definierats, och utbildningsinsatser genomförs under 2018.

Från 2018 utvärderas samtliga VFU-kurser med en digital enkät (dvs från antagning 2017). Studenternas svar sammanställs på en aggregerad nivå och återkopplas till VFU-lärarna i lärarlagsmöten samt till skolor i olika samverkanfora där kvalitet i VFU kontinuerligt följs upp och där kvalitetsutveckling i utbildningens i dess helhet (även i HFU) återkopplas och diskuteras. Återkopplingen till studenterna sker genom att resultatet diskuteras inom ramen för de kursutvärderingar som VFU-läraren gör i varje kurs. Resultaten från utvärderingarna publiceras på webbsidan för VFU där information och återkoppling till skolor, studenter och VFU-lärare finns. På så sätt blir resultaten tillgängliga för berörda intressenter.

Den sista kursdagen består (utöver examination) av kursutvärdering som vanligtvis genomförs i samtalsform. Utvärderingen dokumenteras av VFU-läraren och återkopplas i nästkommande VFU-kurs till studenterna i introduktionsmötet till vilket handledaren kan bjudas in. VFU-läraren återkopplar också till skolor och till universitetets VFU-organisation då det är relevant. Det ingår i VFU-lärares uppdrag att följa upp kvaliteten och att rapportera brister till VFU-organisationen som kontaktar berörd skola. En gång per termin följer Maus VFU-koordinatorer upp kvaliteten i skolorna med kommunernas VFU-samordnare vilka tar frågorna vidare till förvaltningscheferna. Skolorna ansvarar för att göra sina egna utvärderingar och att återkoppla till studenter och universitetet i olika fora såsom den ovan beskrivna årliga uppföljningsdagen. Ett utvecklingsområde för skolorna är att ha en långsiktig strategi för att hantera omsättning av handledare och koordinatörer för att kvaliteten i VFU ska kunna upprätthållas. Mau initierar samtal och erfarenhetsutbyte om denna och andra frågor under bl a partnerdagar. Det reviderade avtalet innebär ett tydliggörande vad gäller långsiktighet i bemanningen av handledare och koordinatörer.

Varje termin anordnas arbetsmarknadsdagar där studenterna erbjuds en möjlighet att träffa framtida arbetsgivare. Inför studenternas val av andraämne/tredjeämne uppmanas de av universitetets studievägledare att undersöka behovet av lärarkompetens genom samtal med exempelvis VFU-skolans rektor. Våren 2018 anordnade (för andra gången) regionens lärosäten och Kommunförbundet Skåne en inspirationsdag för potentiellt intresserade för läraryrket där verksamma lärare berättade om sitt yrkesval och delade med sig av sina erfarenheter. Inspirationsdagen skedde på en gymnasieskola.

Det är en styrka att vi har en utvecklad systematik och en organisation för att vidareutveckla utbildningens yrkesrelevans och ta oss an utvecklingsområden tillsammans med berörda intressenter: studenter, lärare och externa partners (handledare, samordnare, koordinators, rektorer, kommunsamordnare och förvaltningschefer). Information, synpunkter och kunskap från lärare på skolorna tas tillvara i flertalet återkommande fora då lärare från lärosätet och skolorna träffas. Vi genomför forskning och utvärdering av VFU. Vi har rutiner och arenor för att kontinuerligt återkoppla till berörda intressenter om utvecklingsbehov, åtgärder och förändringar. Vårt deltagande i försöksverksamheten med övningsskolor har bidragit till förstärkt kvalitet vad gäller innehåll, utformande och genomförande av VFU. Maus och partnerskolornas samverkan har stärkts. Förstärkt handledarkompetens genom obligatorisk utbildning är ett av många exempel på hur försöksverksamheten har medfört ökad kvalitet i studentens utbildning. Det har tidigare varit en svaghet att lärosätet inte kunnat kräva att handledare genomgått utbildning för uppdraget. Vårt deltagande i försöksverksamheten har inneburit en omfattande satsning på handledarutbildning (2065 handledare med godkänt resultat 2014-2018 i lärarutbildningen totalt). Handledare genomgår obligatorisk utbildning om 7,5 hp, och huvudmannen förbinder sig att ge lärare möjlighet att delta i en påbyggnadsutbildning om 7,5 hp. Det är en styrka att studenterna numera handleds av erfarna lärare som är utbildade för uppdraget. Eftersom försöksverksamheten utvärderas av UKÄ i särskild ordning redovisas inte detta viktiga resultat närmare här.
